

ЗМІСТ

Засідання тридцять четверте, ранкове (Четвер, 25 квітня 2019 року)

Заяви фракцій і груп:

«Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт» ...4

«Опозиційний блок» і «Відродження» ...6

Прийняття Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ...7

Голосування про включення законопроектів до порядку денного сесії ...26, 50

Прийняття Постанови «Про проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору» ...28

Внесення змін до:

Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо удосконалення механізмів залучення фінансування заходів протимінної діяльності ...34

деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів ...51

Прийняття в першому читанні за основу проектів законів:

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання» ...42

«Про режим спільного транзиту»	...61
«Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»	...68
Ратифікація Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі	...47
Рейтингове голосування щодо розгляду законопроектів	...68, 75
Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	...77

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ТРИДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
25 квітня 2019 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Прошу заходити до залу, підготуватися до реєстрації. Прошу провести реєстрацію.

У залі зареєструвалися 350 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Сьогодні день народження народних депутатів України Василя Івановича Брензовича і Миколи Петровича Паламарчука. Вітаємо вас, колеги! (*Оплески*).

Сьогодні нам роздали в залі Біблії. Я хочу всіх привітати з Чистим четвергом. Нагадаю, що в 2015 році, чотири роки тому, власне, у Чистий четвер ми прийняли закони про декомунізацію. Сьогодні у Чистий четвер ми ухвалюємо ще один доленосний закон для відновлення історичної справедливості, утвердження української ідентичності – закон про українську мову як державну. Українська держава має державну мову – це українська мова.

Ми, український парламент, приймаючи проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», виконуємо свій обов'язок. Українська мова – це наша наймогутніша зброя. Імперська Росія робила все можливе, щоб вибити її з наших рук. Не вийшло, і сьогодні ми на фінішній прямій. До стін парламенту приїхали українці з усіх куточків України – з Харкова, Львова, Одеси і Чернігова, щоб підтримати і бути з нами в цей святковий і великий день. Мобілізуймося, працюймо і приймаймо закон.

Хочу вам сказати про структуру нашої роботи. Через 30 хвилин, думаю, ми завершимо розгляд поправок. Потім я запропоную всім фракціям виступити по хвилині, це моє право як Голови Верховної Ради України, і переконаний, що кожна фракція матиме необхідність

висловити свою позицію. Після того – заключне слово голови комітету Княжицького, і я передбачаю, що приблизно о 10 годині 50 хвилин ми перейдемо до голосування.

Усі пропозиції комітету є на сайті Верховної Ради України і роздані всім народним депутатам. Під час першого голосування ми повернемося до тих поправок, які комітет вважає за потрібне врахувати для прийняття закону. Другим голосуванням ми підтвердимо ці поправки. Під час третього голосування приймемо в цілому законопроект про українську мову.

Я прошу всіх зараз змобілізуватися. Ми розпочинаємо нашу роботу. Закон про мову буде прийнято!

До мене надійшла заява від двох фракцій – «Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт». Перед тим як розпочати розгляд поправок, я запрошую до слова від двох фракцій Ірину Геращенко, 3 хвилини. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Шановні українці! Шановні колеги! Як ви знаєте, вчора Президент Російської Федерації Володимир Путін видав указ, яким паспорти Російської Федерації незаконно видаються громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей. Таке готувалося давно, але час видачі цього указу не випадковий, коли в Україні відбувається мирна передача влади, у перехідний період. Очевидно, Путін, як завжди, використовуючи послаблення України та української влади, застосовує це для того, щоб ще один ніж загнати в спину нашої держави.

За дорученням чинного Президента України Порошенка вже вчора відбулося спеціальне засідання Ради Безпеки ООН, де всі наші міжнародні партнери засудили це рішення як таке, що насамперед в одноосібному порядку зриває Мінські угоди, порушує будь-які міжнародні правила. Воно не відповідає ані Мінським домовленостям, ані домовленостям у Нормандському форматі.

Чому це рішення є настільки небезпечним? Найперше через те, що таким чином Путін робить ставку на осетинський сценарій замороженого конфлікту, але в будь-який час може розпочати повномасштабний наступ під егідою захисту громадян Російської Федерації.

Це грубе порушення прав людини, адже, нагадаю, що до наших кримчан Сенцова й Кольченко жодного разу не допустили українських консулів через їх насильницьку паспортизацію Російською Федерацією.

Шановні колеги, вчора в Мінську також відбулося чергове засідання мінської групи, і примітний факт – про те, що Путін видав цей указ, російська делегація дізналася від української делегації, яка принесла рішення, роздруковане з Інтернету.

Так само вчора в Мінську українській делегації вперше за всі ці роки не вдалося домовитися про встановлення Пасхального перемир'я. Російська сторона категорично відмовилася взяти на себе будь-яку відповідальність за дотримання тиші на Донбасі під час Пасхальних свят і зірвала, по суті, ці домовленості. Ми бачимо, наскільки небезпечна ситуація і наскільки ворог готовий використовувати сьогодні перехідний період і слабкість нашої держави.

Тому, шановні колеги, хочу запропонувати таке. Парламент не може бути осторонь цього. Я вважаю, що в другій половині дня ми повинні прийняти звернення парламенту до наших партнерів, до парламентів країн світу, міжпарламентських асамблей. Тому що вже вчора, коли наш колега посол Кулеба, представник України в Раді Європи, заявив про порушення цим рішенням Путіна українського законодавства і міжнародного права, на засіданні Комітету міністрів Ради Європи Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи у своїх прикінцевих коментарях...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу додати 30 секунд, щоб завершити.

ГЕРАЩЕНКО І.В. ...повністю проігнорував цю заяву. Ми бачимо, що такі реваншистські настрої можуть дуже серйозно бити і по міжнародних організаціях, і по позиціях України у світі.

Тому я звертаюся до сесійного залу з пропозицією зараз разом з комітетом напрацювати таке звернення і в другій половині дня прийняти, щоб його підписали як автори і керівництво парламенту, так і лідери всіх парламентських фракцій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступна заява від фракції – «Опозиційний блок» і групи «Відродження». До виступу запрошується голова фракції «Опозиційний блок» Новинський. Будь ласка.

НОВИНСЬКИЙ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні громадяни України! Шановні колеги! Складається враження, що депутати з парламентської більшості так і не винесли уроків з поразки, яку на виборах отримав Петро Порошенко. Український народ проголосував насамперед проти спроб нав'язати суспільству на державному рівні ідеологію печерного націоналізму з примусовим використанням однієї мови, одного світогляду, одного типу поведінки.

Мовний закон, який пропонують прийняти сьогодні, розколює Україну, а не об'єднує її. Він закладає міну сповільненої дії під і без того нестабільне українське суспільство. Більше того, цей закон може ще більше поглибити прірву між різними частинами України, не кажучи про непідконтрольні Донбас і Крим. Здається, частина народних депутатів забула про те, що мешканцям скляного будинку не варто кидатися камінням.

Заради громадянського миру і спокою, заради повернення довіри між громадянами та довіри громадян до влади фракція «Опозиційний блок» пропонує запровадити в Україні мораторій на розгляд законопроектів та постанов, які розколюють країну, а саме тих, що стосуються мовних питань, віри і конфесійного життя, а також суперечливих моментів історії. Мораторій має діяти мінімум три роки. За цей час Верховна Рада повинна зосередитися на питаннях соціально-економічного характеру та на проблемах миру, прийняти ті закони, яких від нас чекають у плані виконання Мінських домовленостей. Ми просто зобов'язані запуснути на повну потужність нашу промисловість, дати можливість розвиватися бізнесу, побороти негативні тенденції в суспільному житті та підвищити рівень життя українців.

Вважаємо, що нині мовний закон не на часі. Запитайте громадян, хіба існують в Україні утиски української мови? Їх переслідують через те, що розмовляють українською мовою, дискримінують? Навпаки, мовний законопроект у нинішньому його варіанті дискримінаційний

за своєю суттю. Складається враження, що його автори вирішили продемонструвати всі комплекси, що виникли на тлі складної історії з утисками української мови в Російській імперії та міжвоєнній Польщі. Так ось, простий аналіз законопроекту показує, що він набагато реакційніший, ніж ті, які утискали колись українську мову, він просто знищує російську, угорську, польську, болгарську та інші мови в Україні.

Шановні колеги з парламентської більшості, я чудово розумію, для чого вам був потрібен цей закон на етапі президентських виборів. Ви намагалися забезпечити перемогу Петру Порошенку у середовищі виборців з націоналістичним світоглядом. Можете розслабитися, ваша тактика не спрацювала, народ дав оцінку вашим діям. Якщо у вас сьогодні не вистачить мудрості, а ваші дії призведуть до підвищення градусу напруги в суспільстві, вам доведеться нести моральну та політичну відповідальність.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хочу нагадати, ви вже встановлювали мораторій на українську мову протягом століть. Ті часи закінчилися. Не буде мораторію на українську мову – буде українська мова і буде закон про українську мову. Час вашої імперії минув. Це Українська держава, і українське майбутнє за українською мовою. Мова сьогодні для нас – це питання не тільки гуманітарне, а й питання національної безпеки.

Оголошую про продовження розгляду проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ([№ 5670-д](#)).

Запрошую на трибуну голову Комітету з питань культури і духовності Княжицького Миколу Леонідовича. Пане Миколо, будь ласка.

Ми довго чекали цього дня. Нагадую, що ми завершили розгляд на поправці 2065. Автори поправки 2065 Німченко і Шуфрич. Надаю слово для виступу щодо поправки 2065 Шуфричу. Будь ласка, пане Несторе.

ШУФРИЧ Н.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую, пане головуєчий. Шановні колеги, шановний народе України! Ми наполягаємо виключити відповідний абзац, оскільки вважаємо, що це питання вже врегульовано в іншому законі, а саме в Законі «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Шановні громадяни, ми стурбовані щодо процедури прийняття цього законопроекту, адже наполягаємо на тому, щоб перед голосуванням народні депутати України мали можливість ознайомитися з його кінцевим текстом. Нам щойно сказали, що вчора було засідання комітету, тож дивно, як комітет розглядав питання щодо кінцевого тексту до того, як розглянуто всі поправки. Ми вважаємо це грубим порушенням Регламенту. Ця позиція ставить під сумнів конституційність процедури прийняття...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 2065. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати. Голосуємо.

«За» – 17.

Рішення не прийнято.

Поправка 2067 Писаренка. Не наполягає.

Поправка 2068. Не наполягає.

Поправка 2069. Не наполягає.

Поправка 2070. Не наполягає.

Поправка 2072. Не наполягає.

Поправка 2073 Німченка і Шуфрича. Пан Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Шановний головуєчий, я прошу передати слово Долженкову, він наполягає на обговоренні попередньої поправки (*Шум у залі*).

Який номер поправки? Долженков наполягає на обговоренні поправки 2072.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, колего, я ж надав вам слово (*Шум у залі*). Ви наполягаєте на виступі щодо поправки 2072, так?

Добре. Долженков, 1 хвилина. Увімкніть мікрофон.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні громадяни України! Що зараз відбувається? У нахабний спосіб з порушенням Регламенту ця націоналістична шайка намагається протягнути цей законопроект. Подивіться, зранку депутатам направлено проект рішення комітету. Верховна Рада ще не розглянула цього законопроекту, зараз вони вже паралельно намагаються змінити відповідні поправки.

Ми наполягаємо на дотриманні вимог Регламенту. Ми проти порушень Регламенту, адже цей законопроект порушує конституційні процедури і мовні права громадян України.

Пане головуючий, я до вас звертаюся. Ви говорили про те, що ніяких порушень Регламенту не буде. Зараз ви ініціюєте ці порушення. Я вам особисто заявляю про те, що подаватиму адміністративний позов щодо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Я особисто подаватиму адміністративний позов проти ваших дій як Голови Верховної Ради, який зараз зловживає службовим становищем для того, щоб з порушенням Регламенту прийняти цей законопроект, який створює мовне гетто, тотальну насильницьку українізацію. Він не призведе до об'єднання українців, а буде роз'єднувати. Дотримуйтеся Регламенту!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я дотримуюся Регламенту до йоти, дуже детально. У вашому куточку є листи проти мене, збирайте підписи, а потім будете подавати до суду.

Отже, колеги, ставлю на голосування поправку 2072. Вона врахована в редакції комітету. Хто за те, щоб врахувати її повністю, прошу проголосувати.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Поправка 2073. Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, вельмишановний український народ! Ми стурбовані з приводу того, щоб такий закон об'єднав наше суспільство, не викликав зауважень і стурбованості в наших сусідів як на півночі, так і на заході нашої країни. Ми розуміємо стурбованість громадян України, які є угорцями, румунами та представниками інших національностей.

Щодо цієї поправки. Ми пропонуємо її виключити, тому що це питання врегульовано у відповідному Законі «Про Вищу раду правосуддя», і повтор цих норм тільки ускладнює і без того дуже складний за своєю формою законопроект.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2073. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу проголосувати. Будь ласка.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Поправка 2074. Не наполягає.

Поправка 2075. Не наполягає.

Поправка 2075. Автор поправки Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Це поправка нашого комітету, коли ми працювали над законопроектом. Просив би її врахувати без слова «новою» в першому абзаці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2075 у редакції, озвученій головою комітету. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Поправка 2077.

Поправка 2078 Мартовицького.

Поправка 2079. Увімкніть мікрофон Долженкова.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Я хотів би звернути увагу на поправку 2077. Тут голова Комітету з питань культури і духовності Княжицький клявся-божився, що він дотримується вимог Регламенту. Але насправді це не так. Фактично ми спостерігаємо порушення Регламенту. Ця людина провела засідання комітету, розіслала проекти рішення зі зміненими пропозиціями.

У мене запитання, пане Княжицький, до вас як до голови комітету, який доповідає цей законопроект. Якою нормою Регламенту ви керуєтеся, коли пропонуєте під час обговорення в другому читанні змінити за суттю текст законопроекту? Ваші дії суперечать Конституції. Ви зараз є співучасником порушення Регламенту і протиправних дій. Дайте відповідь, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми діємо виключно в рамках і Конституції, і Регламенту, і всіх законів України. Вчора в нас відбулося заплановане засідання комітету, на якому народні депутати обговорювали пропозиції інших депутатів. Рішення з цього приводу не ухвалювалося, але проект такого рішення розісланий для ознайомлення всім колегам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2077. Хто за те, щоб її врахувати з тими пропозиціями, які щойно озвучив Княжицький, прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято. Залишається в редакції, яку подав комітет.

Поправка 2078 Мартовицького. Не наполягає.

Поправка 2079 Сажка. Увімкніть мікрофон.

САЖКО С.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, самовисуванець). Крім того, що цей законопроект дискримінаційний, до «Перехідних положень»

не включено цієї поправки. Я хотів би, щоб вона працювала, тому що це стосується наших громадських організацій, підприємств.

У поправці 2079 пропонується Розділ VIII «Перехідні положення» законопроекту доповнити новим пунктом такого змісту: «Частина перша статті 33 Закону не застосовується до внутрішніх документів громадських об'єднань, політичних партій та юридичних осіб приватного права, зареєстрованих в Україні, а також статутних документів, рішень керівних органів, документів, що підтверджують господарську діяльність, що були затверджені у встановленому порядку до набрання чинності цим Законом».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, ставлю на голосування поправку 2079. Комітет її відхилив. Хто підтримує дану поправку, прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Поправка 2080. Не наполягає.

Поправка 2081. Не наполягає.

Шановні колеги, заключна поправка 2082. Автор не наполягає.

Таким чином, цей момент настав, ми завершили розгляд усіх поправок до проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (*Оплески*).

Кожну поправку було названо. Права опозиції було повністю захищено, і я прошу голову комітету надати завершальний текст поправок, до яких необхідно повернутися.

А поки голова комітету буде підсумовувати цей документ, я надаю слово для виступів усім головам фракцій по 1 хвилині, за необхідності я додаватиму 30 секунд.

Почну надавати слово з найбільшої фракції. До слова запрошується голова фракції «Блок Петра Порошенка» Артур Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні

українці! Сьогодні парламент має здійснити історичну місію і прийняти проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», тим самим ми зміцнимо духовні підвалини і посилимо національну безпеку нашої країни. Приймаючи закон про мову ми наповнимо змістом статтю 10 Конституції, якою визначається, що державною мовою в Україні є українська мова. Насамперед ідеться про впровадження чіткої державної політики щодо захисту і розвитку української мови. Водночас наголошую, що такий закон забезпечить і повноцінний розвиток та захист мов національних меншин.

Хочу звернути вашу увагу на стрімке поширення української мови на телебаченні, радіо, ЗМІ, у літературі та мистецтві за останні п'ять років. Ви бачите, що українська мова стала одним з головних об'єднавчих факторів нашого суспільства.

Хочу також наголосити, що законопроект про мову підтримує українська інтелігенція, інтелектуальна еліта, його активно захищає та відстоює Президент Петро Порошенко.

Додайте 30 секунд, будь ласка.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Додайте, будь ласка, 1 хвилину, щоб завершити.

ГЕРАСИМОВ А.В. Я звертаюся до всіх колег у залі і прошу відкинути сьогодні партійні інтереси, політичні амбіції, будь-які особисті амбіції. Ми маємо всі як один об'єднатися і підтримати це історичне рішення українського парламенту восьмого скликання та й узагалі українського парламенту в цілому, підтримати законопроект про українську державну мову.

Дякую за увагу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний пане Артуре, за позицію фракції.

Від фракції «Народний фронт» до слова запрошується пані Вікторія Сюмар. Будь ласка, пані Вікторіє (*Шум у залі*).

Колеги, я закликаю до тиші в залі. Наші колеги представляють позиції фракцій щодо ключового законопроекту. Будь ласка, демонструйте повагу один до одного.

СЮМАР В.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую, пані головуюча. Ви знаєте, зараз тут, під стінами Верховної Ради, зібралось багато людей, серед них моя дочка. Вона народилася вже в незалежній Україні. Коли вона була маленькою, нам з нею важко було знайти навіть просту дитячу книжечку українською мовою. Далі вона не могла дивитися мультиків, тому що не було перекладів українською мовою.

Зараз ми вже маємо українське кіно, маємо переклади. Коли ми встановлювали квоти тут, у цьому залі, нам казали: «На радіо ніколи не буде 30 відсотків української музики, це буде ганьба, знуцання, нам не буде що ставити, слухати і показувати». Але зараз є 50 відсотків, бо українці слухають своє, і це своє стає європейським і надсучасним. Тому ми можемо.

Друзі, давайте вірити у свою мову і посилювати позиції українців на їх власній землі.

Останнє, я не можу про це не сказати. У 2014 році російські танки заїхали...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, додайте 1 хвилину, щоб завершити.

СЮМАР В.П. Російські танки заїхали туди, де була російська мова, і там прийняли російських військових. Українська мова – це основа Української держави. Закон про українську мову – це демонстрація поваги українців до самих себе, а в цьому залі – нашої поваги до незалежної держави Україна і всіх українців.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується представник фракції «Опозиційний блок» пан Вілкул. Будь ласка.

Колеги, прошу демонструвати повагу один до одного й уважно слухати промовців.

ВІЛКУЛ О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановний народе України, шановні народні депутати! Насправді ніде, окрім цієї проклятої народом будівлі Верховної Ради не існує мовної проблеми. Її немає у Львові, у Миколаєві, у Дніпропетровську чи в Сумах. Лише у «воспаленому мозгу» народних депутатів є мовна проблема.

Насправді це законопроект не про захист української мови як державної, а про заборону скрізь, окрім побуту (бо не можуть на кухнях заборонити), розмовляти будь-якою мовою, окрім української.

Шановні колеги, я звертаюся до нормальних, які ще не втратили здорового глузду, народних депутатів з провладних фракцій, особливо до мажоритарників півдня та сходу. Не голосуйте за цей законопроект, який розколює суспільство. Це не Європа. Це Німеччина 30-х років минулого століття. Не голосуйте за цей ганебний законопроект. Україна сильна, бо вона мультикультурна, мультимовна, толерантна держава.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, додайте 1 хвилину, щоб завершити.

ВІЛКУЛ О.Ю. Шановні колеги, Україна – багатомовна, багатокультурна, нормальна, толерантна держава, і в цьому наша сила, а не слабкість. Не голосуйте за цей законопроект, він розколює державу і розколює суспільство.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Водночас я змушена звернутися до попереднього промовця з протестом проти того, що Верховна Рада проклята. В українському суспільстві проклята Держдума Російської Федерації, яка проголосувала за введення російських військ на Донбас і в Крим. Тому, будь ласка, не проклиняйте Верховної Ради, яку обирав український народ.

До слова запрошується голова фракції Радикальної партії Олег Ляшко. Пане Ляшко, будь ласка, ваш виступ.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановні колеги! Шановні українці! З цієї високої трибуни звертаюся до вас словами геніального Володимира Сосюри:

«Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну».

Наша команда голосуватиме за цей історичний законопроект.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від фракції «Об'єднання «Самопоміч» – Олег Березюк. Будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). «Плекайте мову», – просили нас філософи, стовпи думки української нації, а сьогодні – української національної інституції держава Україна.

Сьогодні ми нічого особливого не робимо. Ми виконуємо Конституцію України, у якій визначено, що українська мова є державною мовою України. Ми приймаємо закон, який регулюватиме її функціонування, захищатиме її і робитиме мовою країни, не зачіпаючи жодних інших мов. Поважаючи себе, ми поважаємо інших, інші поважатимуть нас.

Ми голосуємо сьогодні за закон, який зробить українську Конституцію дієвою і повною. Українська мова державною є і буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від фракції «Батьківщина» – Андрій Кожем'якін. Будь ласка.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Голово, шановні колеги! Українська мова – це сила українського народу, якої нас злочинно позбавляли. Сьогодні позиція фракції партії «Батьківщина» залишається незмінною – ми, безумовно, підтримуємо цей проект та закликаємо інші фракції, народних депутатів проголосувати за захист української мови.

«Батьківщина» завжди захищала українську мову, зокрема у 2012 році під час Мовного майдану проти закону Колесніченка – Ківалова ми тут, у залі, разом з нашими побратимами – групою «За Україну!», яку очолював пан Кириленко, відстояли тоді позицію Мовного майдану біля Українського дому і завдяки цьому створили можливість українським парламентаріям пишатися, що тоді ми цей бій не програли. Сьогодні ми повертаємося до цієї битви і просимо всіх підтримати цей законопроект і проголосувати за нашу українську мову.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від групи «Відродження» – Кіссе. Будь ласка.

КІССЕ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 142, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні виборці! Безумовно, нормально і правильно, коли кожен житель країни знає державну мову. Я переконаний, що не за горами той час, коли в Україні всі від малого до великого вільно володітимуть державною мовою в усіх сферах. Але я також переконаний, що під час реалізації мовного закону в нашій країні необхідно враховувати історичні особливості, полікультурність і фактор багатонаціональності.

Наша група вважає, що необхідно звернутися до Венеціанської комісії як дорадчого органу Ради Європи з питань конституційного права з проханням надати висновок про відповідність проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» європейським стандартам та цінностям, за результатом якого ми зможемо зробити правильні висновки щодо його відповідності Конституції та європейським стандартам. А також доцільність...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

КІССЕ А.І. Наша група вносить пропозицію направити законопроект на повторне друге читання.

Я також звертаюся від міжфракційного об'єднання «За Одесу». Одесити, члени цього об'єднання, і наша депутатська група «Відродження» за запропонований законопроект не голосуватимуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від групи «Воля народу» до слова запрошується Євген Рибчинський. Будь ласка.

РИБЧИНСЬКИЙ Є.Ю., *заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів та осіб з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Голосіївський район, місто Київ, «Воля народу». Шановні панове! Як мені це все подобається. Вони кажуть, що щось розколює країну, особливо наша українська мова розколює країну. Не корупція розколює країну, не мільярди, які вивіз їх лідер Янукович, не війна на сході, не погані дороги, а розколює Україну чомусь українська мова.

Я вам скажу чому. Вони вважають, що найбільші люди в країні – українці, і це правда. Подивіться, хто в нас перший у списку «Форбс». Вони вважають нас ледь не бидлом, а свою «російськомовну весну» вважають такою, що зійде над усім світом. А я вам скажу, що, насправді, маючи найбільші ресурси у світі, Росія посідає одне з найостанніших місць за економікою. Наприклад, маючи найкращий водний ресурс, вони псують більшість рік. Та вони й не говорять російською мовою, хоча прийняли такий самий закон у 2003 році. У них є башкири, татари тощо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, додайте 1 хвилину.

РИБЧИНСЬКИЙ Є.Ю. Але якщо башкир або татарин у Москві почне заповнювати документи башкирською мовою, думаю, йому дуже швидко у ФСБ або в російській поліції пояснять, де, на якій землі він живе.

То я хочу, щоб сьогодні їм стало зрозуміло, на якій землі вони живуть. Вони живуть на нашій українській землі! За українську мову! (*Оплески*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Від уряду до слова запрошується віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко, який з урядом суттєво долучився до розробки законопроекту. Будь ласка, В'ячеславе Анатолійовичу.

КИРИЛЕНКО В.А., віце-прем'єр-міністр України. Дякую, пане Голово. Шановні виборці, шановні народні депутати, якщо хтось колись планував знищити Українську державу або не дати їй відновитися, то починав зі знищення української мови. Зараз ми маємо ситуацію, коли існує міцна незалежна Україна, але немає закону, який захищає українську мову. Це неприйнятна ситуація, оскільки Україна продовжує весь час перебувати під загрозою, оскільки українська мова є основним маркером сучасної української ідентичності і, як тепер уже всі розуміють, вагомим чинником національної безпеки. Тому Кабінет Міністрів України від самого початку підтримував законопроект № 5670-д, внесений громадськістю через народних депутатів практично з усіх фракцій і груп. Ми стежили за дискусією під час другого читання, і я можу відповідально заявити, що Кабінет Міністрів України готовий до виконання всіх норм, які передбачають участь уряду в забезпеченні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 1 хвилину.

КИРИЛЕНКО В.А. ...реалізації бюджетної підтримки закону, який зараз буде прийнято Верховною Радою України.

Так само уряд готовий згідно з однією з норм, які пропонуються, протягом шести місяців внести на розгляд парламенту проект закону про захист мов корінних народів та національних меншин.

Законопроект, який зараз розглядається, має тривалі перехідні періоди, у ньому враховуються побажання і зацікавленість усіх частин

українського суспільства. Від імені уряду я закликаю народних депутатів України підтримати його сьогодні.

Слава Україні!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, прошу вашої уваги. До слова запрошується Голова Верховної Ради України Андрій Парубій. Пане Андрію, будь ласка.

ПАРУБІЙ А.В. Шановні колеги, українці, державники! Протягом 400 років понад 120 разів було заборонено українську мову. Нагадаю вам весну дев'ять років тому. Пригадайте, хто був у цьому залі, коли приймався закон Колесніченка – Ківалова. Пригадуєте? З бойовиками, ламаючи зал, ламаючи українське суспільство.

Я вітаю Президента України Віктора Андрійовича Ющенка в залі! *(Оплески)*. Дякую, Вікторе Андрійовичу.

Дев'ять років тому в мільйонів українців був розпач від того, що ми не змогли захистити мову. А сьогодні ми маємо велику честь. Це честь для кожного з нас, хто перебуває в цьому залі, проголосувати за законопроект про мову. У залі присутні представники української інтелігенції, на балконі – українські військові, які прийшли підтримати нас *(Оплески)*, письменники, поети, дисиденти. Привітаймо їх! *(Оплески)*. Через їхні очі на нас дивиться Україна.

Сьогодні без перебільшення на всіх нас дивиться Україна, щоб ми об'єдналися в цьому залі. Тому що мова сьогодні – це щось набагато більше, це питання безпеки і оборони. Путін бореться найперше за серця і розум українців, а потім приходять танки. Ми всі повинні об'єднатися, всі українці в цьому залі. Відставте свої політичні передумови, об'єднаймося сьогодні і покажімо всій Україні, що в питанні мови ми об'єднуємося. Мова об'єднує, де мова – там перемога! Сьогодні ми приймемо закон про українську мову!

Слава Україні! До перемоги! *(Оплески)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний пане Андрію. Ми теж дуже раді вітати в сесійному залі Президента Віктора Андрійовича Ющенка, який так само дуже багато зробив для впровадження української мови. Це також сьогодні дуже символічна підтримка.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, зараз виступить голова комітету.

Увага! Голосування все одно відбудеться за кілька хвилин, до 11 години, бо ще не всі під'їхали. Я бачу по залу, кількох людей немає.

Хочу наголосити, що вам усім зараз роздають рішення комітету.

Оскільки законопроект об'ємний, голова комітету просить для виступу до 10 хвилин. Голосування відбудеться об 11 годині, щоб усі були в залі на своїх місцях.

Завершилися виступи від фракцій. Зараз до 10 хвилин надається для виступу Миколі Княжицькому.

Прошу всіх ознайомитися з документами.

Будь ласка, пане Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановні друзі, це справді історичний момент, якого українці чекали століття, тому що століттями українці виборювали право на свою мову. Українці розмовляли своєю мовою, бо, відповідно до перепису кінця ХІХ століття в усіх губерніях Російської імперії, які тоді були на території України, більшість розмовляла українською мовою. Лише в Криму більшість розмовляла кримськотатарською, а українська була на другому місці.

Що відбулося потім? Відбувся жахливий геноцид українського народу. Спочатку «Розстріляне відродження» 20-х років. Ви пам'ятаєте людей, які загинули тільки через те, що розмовляли українською мовою. Хвильовий, Плужник, Лесь Курбас, Семенко – ці імена можна перераховувати і перераховувати.

Жахливий Голодомор, який був спрямований на те, щоб людей, які спілкуються українською мовою, було менше. Мільйони українців було знищено через цей жахливий геноцид.

Друга світова війна. Після того, як ви пам'ятаєте, – жахливий період русифікації, коли сотні українських дисидентів, правозахисників були в таборах, коли цілі села Західної України виселяли під приводом того, що боролися з бандитизмом, лише за те, що ці люди спілкувалися українською мовою.

У 1989 році, ще в Радянському Союзі, нам вдалося відстояти українську мову, за часів перебудови парламент прийняв Закон «Про мови в Українській РСР», який потім, на жаль, було скасовано. Ви пам'ятаєте, які протести після цього відбувалися в Україні.

Вчора стало відомо, що на території тимчасово окупованих районів Донецької та Луганської областей почали роздавати російські паспорти. І який привід? Привід той, що це підтримка російськомовного населення.

Якщо ми не приймемо сьогодні цього законопроекту, через декілька років російські паспорти будуть всюди в Україні, а ті, які спілкуються українською мовою, будуть у таборах і тюрмах Росії, як це відбувалося раніше.

Ми, справді, знаходимося в історичному періоді. Немає держави, яка будувалася б, де не було б державної мови. Немає успішної держави, яка не прийняла б закону про мову. Поляки теж спілкувалися російською, німецькою в імперіях, сьогодні говорять польською. Балтійські країни відновили свої мови, успішно процвітають. Затвердження державної мови – це шлях до щасливого життя українців.

Хочу сказати, що наш законопроект, будучи справедливим до українців, жодним чином не принижує національних меншин. У ньому є норма, яка вимагає прийняття за півроку, і ми вам це обіцяємо, законодавства про захист мов національних меншин і корінних народів.

Ми зробимо все, щоб люди, які живуть в Україні, усі громадяни відчували себе вдома. Ми врахували більшість поправок народних депутатів. Колеги, ми на три роки перенесли набрання чинності нормами щодо адміністративної відповідальності за порушення закону, а за цей час безкоштовно в усіх областях України буде створено центри, які навчатимуть української мови, розроблено державні програми для підтримки освіти українською мовою, для підтримки української культури.

Українська мова милозвучна, її українці люблять. Понад 90 відсотків дітей, які пішли в цьому році до шкіл на Одещині, Донеччині та Луганщині, пішли до українських шкіл. Їхні батьки – військові, які є тут, просять нас прийняти цей законопроект.

До речі, цим законопроектом пропонується застосовувати українську мову в армії, але не запроваджувати жодних санкцій чи адміністративних покарань за те, що хтось з військових раптом не зможе говорити українською мовою. Тому що українські військові хочуть і вже зараз спілкуються українською.

Можливо, зараз дію закону не відчують на собі багато людей, але через декілька років, через десять років кожен українець, який житиме в Харкові, Львові, звільненому Донецьку, Криму, відчуватиме себе вдома, відчуватиме захищеними свої права, тому що вільно спілкуватиметься рідною мовою разом з представниками інших народів, які вільно спілкуватимуться іншими мовами в демократичній Україні.

Під час розгляду законопроекту в другому читанні окремі пропозиції та поправки народних депутатів України, враховані головним комітетом, не було підтримано Верховною Радою України, через це порушено цілісну структуру законопроекту та виникли неузгодження між окремими його положеннями. У зв'язку з цим на виконання доручення Голови Верховної Ради України до проведення голосування щодо прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому Комітет з питань культури і духовності опрацював текст законопроекту з урахуванням результатів обговорення поправок на пленарному засіданні Верховної Ради України під час його розгляду на робочій нараді.

З метою збереження цілісності структурних частин законопроекту, усунення суперечностей та внесення редакційних уточнень Комітет з питань культури і духовності сьогодні на своєму засіданні ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України таке.

Абзац другий частини шостої статті 23 проекту закону в редакції поправки 621, запропонованої комітетом, рішенням від 25 квітня 2019 року доповнити умовою про виключення з нього тексту в дужках.

Повернутися до розгляду окремих поправок, а саме: 48, 49, 50, 52, 53, 59, 73, 130, 147, 168, 197, 203, 204, 246, 281, 282, 419, 420, 421, 423, 466, 621, 645, 652, 653, 792, 856, 871, 896, 898, 898... 900, 911, 1018, 1031, 1072, 1224, 1335, 1383, 1467, 1532, 1535, 1544, 1579, 1584,

1586, 1607, 1616, 1638, 1688, 1705, 1712, 1713, 1840, 1935 та підтримати їх у редакції, запропонованій комітетом згідно з додатком.

Прийняти в другому читанні та в цілому проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (№ 5670-д) в редакції, запропонованій комітетом, за результатами розгляду законопроекту Верховною Радою України в другому читанні з урахуванням усунутих суперечностей між окремими положеннями законопроекту.

Додаток до рішення комітету з пропозиціями комітету було розіслано народним депутатам для ознайомлення на офіційні електронні адреси, і зараз відповідні підрозділи Апарату розповсюдили його в залі серед депутатів.

Шановний пане Голово, у нас ще є п'ятихвилинний фільм, у якому до всіх нас звертаються видатні громадські та культурні діячі України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Підтримаймо голову Комітету. Прошу ввімкнути фільм.

Колеги, нагадую, що всім роздають документи. Прошу ознайомитися, щоб ви знали точно, за що ми голосуємо.

Прошу ввімкнути звук.

(Трансляція відеозапису).

Прошу привітати Всесвятійшого Патріарха Філарета в залі Верховної Ради України! Вітаємо! *(Оплески).*

(Трансляція відеозапису).

Прошу всіх народних депутатів заходити до залу, займати робочі місця.

Отже, колеги, тут зібралася вся Україна. Щоб ні в кого не було сумнівів, нам важливо дати голоси, бо Президент Петро Порошенко підтвердив, що він закон підпише. У нас є всі необхідні для цього передумови. Нам важливо тут прийняти рішення. Кожен голос має вагу!

Я нагадаю структуру. Перше голосування – ми повертаємося до тих поправок, які зачитав голова комітету. Друге голосування – підтвердження тих поправок. Третє голосування – голосування за прийняття законопроекту.

Колеги, люди пам'ятатимуть багато років, хто і як голосував цього дня. Я звертаюся до своїх друзів, до всіх фракцій: відставте побоювання, кожен закон про мову, який ми приймали, потім суспільство вітало.

Прошу всіх підготуватися до голосування і зайняти робочі місця. У цей історичний момент голосуємо за справедливість, за гідність, за нашу найбільшу силу – за мову.

Отже, ставлю на голосування пропозицію повернутися до тих поправок, які озвучив голова комітету Микола Княжицький для стенограми. Прошу проголосувати за повернення. Голосуємо! Підтримуємо, колеги. Кожен голос має вагу! Українці, голосуємо!

«За» – 270.

Повернулися.

Прошу проголосувати за підтвердження поправок, озвучених головою комітету. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо. Кожен голос має вагу. Голосуємо на місцях.

«За» – 277.

Рішення прийнято. Нас більшає.

Тепер я ставлю на голосування проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (№ 5670-д) з поправками і пропозиціями комітету, які озвучив для стенограми голова комітету Микола Княжицький, з подальшими техніко-юридичними правками в другому читанні та в цілому. Голосуємо! Підтримуємо! Голосуємо за Україну! За українську перемогу!

«За» – 278.

Рішення прийнято (*Оплески*).

Вітаю Україну! Вітаю всіх українців! Запам'ятайте цей момент. Мова – це перемога! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні! Вітаю всіх! *(Оплески).*

Колеги, але прошу не розходитися. Зараз відбудеться голосування щодо включення до порядку денного сесії.

Я хочу подякувати нашій інтелігенції, поетам, письменникам, добровольцям, військовим. Скільки зусиль ви доклали! Всесвятійший Патріарше Філарете, дякуємо вам! Пане Вікторе Андрійовичу, дякуємо вам, що були з нами в ці важливі хвилини для парламенту.

Зараз, колеги, переходимо до включення до порядку денного для прийняття рішення. Це буде близько 5 хвилин. Не виходьте. Це питання НАТО і безпеки. Прошу всіх бути на місцях. Парламент працює.

Колеги, я ставлю першим на голосування для включення до порядку денного та прийняття рішення проект Постанови «Про проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору» ([№ 10091](#)). Це унікальна річ, що Україна, нечлен НАТО, буде проводити в Києві Парламентську асамблею.

Прошу всіх підтримати і проголосувати. Колеги, голосуйте уважно, не розходьтеся.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо удосконалення механізмів залучення фінансування заходів протимінної діяльності» ([№ 10180](#)).

Прошу всіх, колеги, підтримати. Це фінансування нашими міжнародними партнерами розмінування земель, які були заміновані російським окупантом. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо за включення до порядку денного та прийняття рішення.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження принципів прозорості та публічності у сфері формування та реалізації державної військово-промислової політики» ([№ 10248](#)).

Прошу голосувати і підтримати. Це вимога щодо реформи національної безпеки і оборони. Голосуємо і підтримуємо включення до порядку денного сесії та прийняття рішення.

«За» – 176.

Рішення не прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання» ([№ 10183](#)). Колеги, це було непорозуміння, коли ми не прийняли його. Це дуже важливий євроінтеграційний законопроект. Вони всі були в нас на сайті. Підтримайте, не збийтеся, як це було попереднього разу.

Прошу проголосувати і підтримати включення до порядку денного та прийняття рішення. Голосуємо, колеги.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів» ([№ 10201-1](#)). Народний депутат Червакова – автор і великий ініціатор цього законопроекту.

Прошу голосувати і підтримати включення до порядку денного та прийняття рішення. Голосуємо.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про режим спільного транзиту» ([№ 9532](#)). Важливе спільне напрацювання уряду і парламенту.

Прошу проголосувати і підтримати включення до порядку денного та прийняття рішення. Голосуємо.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового

знищення» ([№ 9417](#)). Підтримайте включення до порядку денного та прийняття рішення.

Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 233.

Рішення прийнято.

Отже, ми можемо перейти до проекту Постанови «Про проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північно-атлантичного договору» ([№ 10091](#)).

Запрошую до виступу народного депутата України Юринець Оксану Василівну.

Перше голосування – розгляд за скороченою процедурою. Колеги, допоможіть, щоб ми швидше пройшли порядок денний, бо він великий. Підтримайте розгляд за скороченою процедурою.

«За» – 185.

Рішення прийнято.

Пані Оксано, прошу на трибуну.

ЮРИНЕЦЬ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане Голово, шановні народні депутати, шановні українці! У Парламентській асамблеї НАТО Україна представлена постійною делегацією Верховної Ради України з травня 1992 року, має статус асоційованого члена.

Парламентське співробітництво Україна – НАТО динамічне. Про це свідчать активні контакти між Верховною Радою України і НАТО на високому рівні під час двосторонніх візитів, регулярна участь постійної делегації Верховної Ради України у заходах Парламентської асамблеї, діяльність Міжпарламентської ради Україна – НАТО, а також організація численних парламентських «круглих столів» Україна – НАТО.

З самого початку російської агресії проти нашої держави керівництво Парламентської асамблеї НАТО неодноразово та послідовно засвідчувало свою підтримку територіальної цілісності України,

її незалежності, суверенітету та прагнення йти шляхом демократичних реформ. Керівництво Парламентської асамблеї НАТО демонструє готовність і надалі впроваджувати державну підтримку України, поспідовно співпрацювати з Верховною Радою України та поглиблювати партнерство. Така співпраця дасть додаткові можливості українській стороні для поглиблення контактів з представниками парламентів держав – членів Альянсу, а також для розширення взаємодії з парламентами країн Парламентської асамблеї НАТО.

У квітні 2017 року Парламентська асамблея Організації Північноатлантичного договору підтримала ініціативу Верховної Ради України щодо проведення в Україні весняної сесії асамблеї, яка має відбутися у Києві 22-25 травня 2020 року. Проведення в місті Києві сесії Парламентської асамблеї НАТО сприятиме підвищенню авторитету України як у світі загалом, так і на євроатлантичному просторі, особливо з урахуванням прагнень нашої держави щодо набуття членства в Північноатлантичному альянсі.

Сесія Парламентської асамблеї НАТО складатиметься з цілої низки заходів, зокрема пленарного засідання, засідань комітетів, протокольних заходів, ознайомчих візитів тощо. Очікується прибуття понад 600 іноземних гостей.

Комплексне вирішення питання, пов'язаного з організацією загальнодержавного заходу, вимагає залучення зусиль...

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Скільки вам треба часу? Додайте 1 хвилину, будь ласка, щоб завершити.

ЮРИНЕЦЬ О.В. ...Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України, низки міністерств та відомств.

З огляду на це вважаємо за потрібне запропонувати здійснити підготовку та проведення сесії на основі відповідної постанови Верховної Ради України, проект якої ми розглядаємо. Цим проектом постанови передбачено утворити Організаційний комітет з підготовки і проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації

Північноатлантичного договору, який має розробити відповідний план заходів.

Шановні народні депутати, це історичний момент, бо вперше в історії Парламентської асамблеї НАТО і вперше в історії України ця сесія відбуватиметься саме в Києві. Коли у Литві у 2000 році відбулася парламентська сесія, у 2004 році Литва стала членом НАТО. Я хочу всіх вас закликати підтримати цей проект постанови і долучитися до історичного моменту творення євроатлантичної інтеграції України.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Слово для співдоповіді від Комітету у закордонних справах надається голові комітету Ганні Гопко.

ГОПКО Г.М., *голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Доброго ранку, шановні українці! Сьогодні, справді, історичний момент – прийняття Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Я пригадую 19 лютого, коли Дональд Туск, Президент Європейської ради, виступав з цієї трибуни українською мовою. Думаю, що ухвалення цього закону – це також можливість для укріплення нашої ідентичності. Це надзвичайно важливо на шляху до ЄС і НАТО, що ми закріпили в Конституції.

Сьогодні ми говоримо про майбутнє членство в НАТО та підготовку весняної сесії Парламентської асамблеї в Києві в травні 2020 року і вже до цього готуємося. Думаю, що надзвичайно важливо посилати сигнали нашим партнерам з НАТО, що Україна із жертви російської агресії стала контрибутором європейської безпеки. Ми йдемо в НАТО сильними. Ми йдемо туди із найкращими Збройними Силами України, які кожен день захищають нас і Європу.

Хочу сказати, що на початку квітня у Вашингтоні відбулося зібрання з приводу 70-річчя від створення Північноатлантичного альянсу. Уже скоро Північна Македонія буде 30 державою, яка увійде до НАТО. Я дуже сподіваюся, що завдяки тому, що ми сьогодні прийmemo цей проект постанови, а також завдяки тому, що є незмінна позиція України, новообраний Президент разом із своєю командою

(ми запрошуємо його до Комітету у закордонних справах) миттєво продемонструє готовність продовжити курс на набуття повноправного членства в ЄС і НАТО. Я дуже сподіваюся, що в грудні, коли у Лондоні відбудеться саміт НАТО, ми зможемо посилити наші позиції, ухваливши пакет щодо імплементації Закону «Про національну безпеку України», а це і реформа Служби безпеки України, і прозорість закупівель у секторі безпеки та обороноздатності, і можливість парламентського контролю за спецслужбами. Тому крокуємо впевнено в НАТО.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Переходимо до обговорення. Шановні депутати, прошу записатися для участі в обговоренні від фракцій. Прошу провести запис.

Запрошую до слова народного депутата Юрія Березу.

БЕРЕЗА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні народні депутати! Шановний народе України! Ні для кого не є секретом, що якби Україна була повноправним членом НАТО у 2014 році, зараз українські діти, чоловіки і жінки не гинули б на українському Донбасі, ми не мали б «мавпячого» референдуму в Криму, не мали б репресій проти наших братів кримських татар, і взагалі не мали б багатьох речей. Тому історичний шанс випав нашій Верховній Раді, яка зробила дуже багато кроків у напрямі НАТО. Досить важливо, щоб наша міжпарламентська делегація зробила все для того, щоб цей захід усе-таки відбувся в Україні. Це один з основних показників того, наскільки Альянс може і хоче співпрацювати з країною, яка бажає стати його учасником.

Досить важливо, щоб ми зараз так само, як за мовний закон, дали за цей проект постанови якнайбільше голосів. Це буде прекрасним сигналом і відповіддю п'ятій колоні, тим, які не вірять в Україну, які думають і говорять про те, що Україна має існувати тільки в складі Російської імперії. Це також буде відповідь отим холоуям Кремля.

Тож закликаю підтримати цей проект постанови і зробити незворотнім наш рух до ЄС і до НАТО.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Івана Крулька.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Проектом постанови, який ми зараз розглядаємо, передбачається проведення сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору в Києві з 22 по 25 травня 2020 року. Тобто ми приймаємо рішення про проведення заходу, який стосується євроатлантичної інтеграції, наших стратегічних партнерів уже для нового скликання парламенту. Я дуже сподіваюся, що у Верховній Раді нового скликання після парламентських виборів буде євроатлантична більшість, яка підтримуватиме курс на членство України в Європейському Союзі й НАТО. Тому дуже важливо приймати такі рішення вже для нового складу парламенту, щоб у такий спосіб демонструвати, що Україна послідовно рухатиметься до свого цивілізаційного вибору.

Насправді вступ України до НАТО, можливо, навіть важливіший, ніж вступ України до Європейського Союзу. Тому що забезпечення безпеки України, сильні стратегічні партнери і членство в блоці цивілізованих країн, які підтримують мир і колективну безпеку, це те, що може допомогти Україні вийти переможцем у війні, яку розв'язала Росія на території України, окупувавши Крим і частину українського Донбасу. Лише маючи таких партнерів, як Організація Північноатлантичного договору, ми можемо повернути територію, повернути людей і найголовніше – повернути мир в Україну. Нехай цей майданчик, за який ми зараз проголосуємо, сприяє цьому діалогу і якомога швидшому вступу України до Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

«Батьківщина» буде підтримувати цей законопроект.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми завершили обговорення, але я бачу, що дехто вийшов із залу. Я прошу всіх повернутися. Ми підтримали мову, давайте тепер підтримаємо НАТО. Я прошу голів фракцій подивитися, кого немає, і запросити депутатів до залу. Це був заключний виступ, і ми вже переходимо до прийняття рішення. Наступним буде надзвичайно важливий проект закону про внесення змін до Закону «Про протимінну діяльність в Україні». Я прошу всіх повернутися. Колеги, звертаюся до вас, подивіться, кого немає, і запросіть до залу.

Це була наша надзвичайно важлива ініціатива. Парламентська асамблея НАТО – це фактично найвищий законодавчий орган Північноатлантичного союзу. Вона проходить почергово у всіх країнах НАТО. В Україні це буде вперше, що буває дуже рідко в країнах – нечленах НАТО. Ті країни, у яких проходили подібні заходи, через рік-два ставали членами НАТО. Це наш шлях, наша стратегія, тому я прошу всіх дуже відповідально голосувати і бути на робочих місцях, бо ми вже переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування проект Постанови «Про проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору» (№ 10091) для прийняття за основу та в цілому. Колеги, прошу голосувати і підтримати. Голосуємо за НАТО! За Україну!

«За» – 219.

Колеги, надто велика ейфорія була в залі. Я прошу всіх повернутися на свої місця.

Прошу показати по фракціях.

Колеги, не виходьте, а заходьте до залу. Прошу всіх повернутися до залу. Я знаю, це велика радість – прийняття закону про мову, але зараз треба бути в залі, бо питання НАТО теж надважливе для нас. Я прошу повернутися.

До речі, хочу наголосити, поки люди заходять до залу, що повернення до голосування – це форма, передбачена Регламентом. Коли багато хто каже, що я повертаюся до голосувань і це порушення, говорю відповідально: це не порушення, а норма, передбачена Регламентом.

Зараз я поставлю на голосування пропозицію про повернення, а потім знову – про прийняття проекту постанови.

Прошу займати робочі місця. Це ті голосування, щодо яких ми не маємо права помилитися. Голови фракцій, подивіться, будь ласка, чи можемо переходити до голосування.

Отже, першою ставлю на голосування пропозицію про повернення до розгляду проекту Постанови «Про проведення весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору». Прошу кожного дуже уважно голосувати. Голосуємо, підтримуємо пропозицію про повернення. Колеги, кожен голос важливий.

«За» – 236.

Повернулися.

Зараз буде голосування. Будьте уважні.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту постанови № 10091 в цілому. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 235.

Постанову прийнято. Вітаю, це важливе рішення!

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо удосконалення механізмів залучення фінансування заходів протимінної діяльності».

Прошу підтримати розгляд за скороченою процедурою. Прошу проголосувати. Колеги, там одне речення, яка повна процедура?

«За» – 170.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді народного депутата України Вінника Івана Юлійовича.

ВІННИК І.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Доброго ранку, шановні колеги! Дійсно, це технічна зміна, на якій наполягають і автори Закону «Про протимінну діяльність в Україні»,

який ми прийняли минулого року, і, власне, наші західні партнери, які сьогодні залучені до фінансування цієї діяльності.

У законопроекті пропонується внести зміну, що фінансові ресурси, які залучаються для виконання заходів протимінної діяльності і за рішенням донора передаються безпосередньо виконавцю, можуть здійснюватися за прямими правовідносинами. Безумовно, вони будуть керуватися загальним принципом через центральний орган виконавчої влади, через Національний протимінний центр на підставі нормативно-правових актів, але дозволятиметься фінансувати напряду за рішенням відповідного донора.

Прошу підтримати цю зміну. Тут немає ніякої дискусії. Пропоную не втрачати часу.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний пане Іване.

Шановні колеги, прошу записатися на обговорення.

Народний депутат Курило. Будь ласка.

КУРИЛО В.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (одномандатний виборчий округ № 113, Луганська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Шановні українці! Я прошу підтримати цей законопроект, тому що він дуже важливий не тільки для тих солдатів, які потрапляють на міни, а й для цивільного населення, особливо для дітей. Найбільше страждають від мін, яких понавстановлювали на сотнях квадратних кілометрів, безневинні діти, яким не заборониш ходити скрізь, і, як наслідок, у нас уже є десятки дітей, які або загинули, або стали каліками від цієї мінної війни. Тому моє прохання до всіх підтримати.

Фракція «Блок Петра Порошенка» одностайно голосуватиме за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за позицію фракції.

Шановні колеги, до слова запрошується Тарас Пастух. Він представить позицію фракції «Самопоміч». Прошу.

ПАСТУХ Т.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Фракція «Самопоміч» підтримуватиме даний законопроект, оскільки, насправді, ми повинні були його прийняти, напевне, ще років три-чотири тому, тоді, коли міжнародна спільнота була готова долучитися фінансово і технічно до того, щоб допомогти Україні розмінувати території, уже звільнені від загарбницьких військ.

Але протягом останніх років досить довго точилася боротьба щодо того, хто і як освоюватиме ці кошти. Власне, це бачили міжнародні партнери і постійно зверталися до України, щоб побудувати прозору процедуру використання тих коштів і дати можливість їм самим також здійснювати контроль за їх витрачанням.

До тих законопроектів, які подавалися раніше, у них було досить багато зауважень, а зміна, яка пропонувалася в попередньому законопроекті, мала зовсім інший зміст. Внесення зміни в такому вигляді, як вона виписана зараз, дійсно, дасть змогу донорам, які сьогодні готові допомогти Україні, ефективно використати кошти через підрядні організації, які мають досвід у світі, мають навчений персонал, мають відповідне обладнання і можуть, дійсно, ефективно провести роботу на звільненій території, щоб вона була безпечною для використання нашими громадянами.

Тому закликаю всіх, які вийшли із залу, повернутися на свої робочі місця і підтримати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, чи є бажаючі виступити від фракцій і груп?

Народний депутат Долженков представить позицію фракції «Опозиційний блок». Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні громадяни України, про що, власне, цей законопроект? Він стосується механізму фінансування за рахунок міжнародної допомоги. Україна ж у принципі – не самодостатня країна. Тут багато говорять про незалежність, але, вибачте, з голим задом незалежність дуже важко завойовувати.

У законопроекті говориться про те, щоб міжнародні фінансові, благодійні організації, які виділяють кошти, безпосередньо спрямовували їх підрядним організаціям. Про що це свідчить? «Проворовались потому что» оці наші демократи, які піаряться на мові, а коли доходить до справи, то там – крадіжка, там – крадіжка, в «Укроборонпромі» – крадіжка.

Європейці вам, шановні, не довіряють. Ви, з одного боку, говорите про патріотизм, одягаєте вишиванки, а з іншого боку, просто грабуєте за рахунок державного бюджету. Ось про це даний законопроект. Європейці говорять: досить, ми будемо виділяти вам кошти, але напряму підрядним організаціям...

ГОЛОВУЮЧА. Додайте 30 секунд, щоб завершити.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. ...ці кошти будуть спрямовуватися не через державний бюджет.

Тож ми говоримо про те, що протимінну діяльність, звичайно, необхідно проводити. Але, шановні колеги, приймаючи ці, справді, доленосні рішення у цей тяжкий для нашої країни час, ви лише віддаєте тих громадян, які живуть на непідконтрольній території.

Пані Геращенко, ви говорили про те, що українці отримують російські паспорти. То після прийняття цього законопроекту вони...

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, не я говорю про російські паспорти, а Путін підписав злочинний указ про видачу російських паспортів громадянам України. Вибачте, будь ласка, я не говорю, а буду цьому протидіяти на будь-якій посаді.

Шановні колеги, я хочу запитати: від фракцій і груп усі бажаючі виступили?

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, запрошую до слова Першого заступника Голови Верховної Ради України пані Ірину Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, я хочу в цьому сесійному залі наголосити на тому, що міни на сьогодні є ключовим гуманітарним викликом для Донбасу. Особливо про це варто знати тим, хто рве на собі косоворотки, захищаючи російськомовне населення Донбасу, але при цьому блокує будь-які гуманітарні рішення, що допоможуть жителям, у тому числі й окупованих територій.

Ви знаєте, Україна сьогодні є п'ятою країною у світі по замінуванню після Афганістану, Лівії, Ємену та Сирії. Це страшна інформація: 7 тисяч квадратних кілометрів заміновані на сьогодні. Наше зобов'язання, української влади, і опозиції в тому числі, – зробити все для того, щоб мінімізувати ризики для цивільного населення.

Колеги, ця норма була виписана в законі, який ми прийняли кілька місяців тому. Але в залі тоді кричали про те, що вона начебто корупційна, і збили її. Після того ми отримали листи від наших міжнародних партнерів з проханням привести українське законодавство у відповідність із нормами європейського...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, додайте 1 хвилину.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Тому коли ми готували цей законопроект, то враховували досвід Хорватії, інших країн, де є такі самі проблеми. Тут мова йде не про крадіжки і про недовіру до держави, а про те, що будуть створені відповідні трасти країн НАТО, які напряду допомогатимуть саме в цивільному розмінуванні, тому наша відповідальність – зараз це підтримати.

А сьогоднішнє голосування в парламенті лише підтверджує актуальність гасла Президента Порошенка «Армія! Мова! Віра!», який може дати Україні насправді шанс стати сильною і незалежною!

Прошу голосувати «за» *(Оплески)*.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від групи «Воля народу» – Шахов. Будь ласка. Увімкніть мікрофон.

ШАХОВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, політична партія «Наш край»). Політична сила «Наш край». Шановні колеги! Це, безумовно, важливий законопроект для України. Я сам з Луганщини і знаю, скільки там території заміновано і що треба розмінувати нашу українську землю. Але треба контролювати кожну копійку, тому що чиновники крадуть гроші, які виділялися. Це губернатор Луганської області Гарбуз, якого вже давно треба було посадити, бо 74 мільйони гривень було вкрадено. Я роблю цю заяву для того, щоб зареєстрували в ЄРДР і перевірили всі гроші, які були виділені ще в тому році.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, увага! Через 2 хвилини відбудеться голосування. Я прошу всіх заходити до залу. У нас виникла певна технічна поправка, на яку було вказано.

Зараз від позафракційних я надаю слово Юрію Левченкові. Він для стенограми зачитає її. Прошу всіх бути уважними, і ми проголосуємо за законопроект з цією поправкою. Голів фракцій я прошу закликати всіх заходити до залу, де має бути більше людей.

Увімкніть мікрофон Левченка. Після його виступу – голосування. Будь ласка, пане Юрію.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). «Свобода», округ № 223, місто Київ. Бачите, що відбувається, якщо дуже поспішаєш. До речі, нагадую вам, що за Регламентом ми не мали права зараз розглядати цей законопроект, а мали розглядати його на вечірньому засіданні.

Разом з тим законопроект правильний, але в ньому є технічна проблема. Третій абзац частини другої статті 8 прямо суперечить другому абзацу. Тому для того, щоб не було цієї суперечності, треба до другого абзацу, який зараз звучить так: «Залучені від донорів фінансові ресурси зараховуються у спеціальний фонд державного бюджету

за відповідними бюджетними програмами», – додати слова: «крім випадку, окресленого в третьому абзаці частини другої статті 8».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я поставлю на голосування з поправкою, яку щойно озвучив Левченко. Комітет підтримує? Пане Іване, підійдіть.

Я прошу заходити до залу.

Колеги, хочу наголосити, такий закон дасть змогу залучити донорські кошти наших партнерів з Японії, Великої Британії, Євро-союзу, Сполучених Штатів Америки, Канади на розмінування наших земель, які були заміновані російським агресором. Тому я закликаю всі фракції, які дбають про жителів Донецька та Луганська, підтримати. Готові до голосування? Запросіть колег до залу.

Вінник, 1 хвилина. Будь ласка. Після того голосуємо.

ВІННИК І.Ю. Абзац другий частини другої статті 8 після слів «бюджетними програмами» доповнити словами «крім випадку, передбаченого абзацом третім цієї частини». Таким чином ми розділимо дві альтернативи, донори зможуть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Поправка погоджена з комітетом.

Отже, ми можемо вийти на позитивне рішення. Благаю вас, не виходьте із залу. Ну, що робиться в головах людей, які виходять із залу під час голосування таких законопроектів? Можна сто разів говорити про підтримку наших громадян, а коли треба прийняти рішення – нас немає в залі.

Колеги, підготувалися до голосування?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо удосконалення механізмів залучення фінансування заходів протимінної діяльності» (№ 10180) з поправкою, яку озвучив для стенограми представник комітету Іван Вінник, за основу та в цілому. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо відповідально, кожен голос має значення.

«За» – 223.

Не встигли. Я побачив.

Прошу всіх зайти до залу. Хочу наголосити – сьогодні наш побратим Костянтин Усов з травмованою ногою прийшов до залу працювати. Це приклад для всіх депутатів. Колеги, будь ласка, займіть робочі місця. Зараз я поставлю на голосування пропозицію про повернення до розгляду, а потім поставлю законопроект.

Ставлю першою на голосування пропозицію про повернення до розгляду проекту закону № 10180. Прошу проголосувати і підтримати. Кожен голос важливий. Голосуємо за наших громадян, за розмінування територій.

«За» – 223.

Покажіть по фракціях.

Колеги, я поставлю ще раз на голосування. Я не розумію, як може бути нуль у тих людей, які дбають про регіон.

Заходьте до залу.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Це порушення Регламенту!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повернення до голосування не є порушенням Регламенту. Повернення до голосування чітко передбачене Регламентом Верховної Ради України. Якщо хтось із залу зазначив, що в нього не спрацювала картка або він не встиг проголосувати, Голова Верховної Ради України зобов'язаний повернутися до голосування.

Кожен голос має значення. Займіть робочі місця.

Перше голосування про повернення до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо удосконалення механізмів залучення фінансування заходів протимінної діяльності». Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо уважно, колеги.

«За» – 238.

Повернулися.

Тепер я ставлю на голосування пропозицію про прийняття законопроекту [№ 10180](#) за основу та в цілому. Прошу голосувати і підтримати. Кожен голос важливий. Голосуємо, колеги. Наші громадяни на передовій потребують нашої підтримки.

«За» – 234.

Закон прийнято.

Переходимо до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання» ([№ 10183](#)). Колеги, попереднього разу сталося непорозуміння з цим законопроектом. Я прошу зараз усіх його підтримати. Це надважливий законопроект для європейської інтеграції України.

Прошу підтримати розгляд за скороченою процедурою. Голосуємо.

«За» – 179.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді голову підкомітету Комітету з питань промислової політики та підприємництва Кривошею Геннадія Григоровича. Будь ласка.

КРИВОШЕЯ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Доброго ранку, шановні колеги, пане головуєчий! Сьогодні до вашої уваги пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання». Ми всі дуже добре пам'ятаємо, як буквально два місяці тому нам не вистачило кількох голосів для прийняття законопроекту [№ 6235](#) у цілому. Я хотів би подякувати кожному, хто голосував «за».

Ми доопрацювали той законопроект і разом з нашими колегами зареєстрували новий з певними доповненнями. Кілька днів тому ми розглянули на засіданні комітету законопроект № 10183, у якому врахували всі зауваження народних депутатів. Комітет ухвалив рішення прийняти його в першому читанні, а також підготувати до другого читання у скорочений строк.

Тож я не хотів би, як кажуть, витратити багато часу. У порядку денному на сьогодні є дуже багато законопроектів.

Деякі колеги підходили з пропозицією прийняти проект № 10183 і в другому читанні. Я хотів би відразу сказати, чому комітет пропонує проголосувати лише в першому читанні. Є застереження з боку колег з фракції «Самопоміч», тому за основу та в цілому ми його не

зможемо прийняти. З огляду на це пропоную парламенту підтримати законопроект відповідно до рішення комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, це надважливий законопроект. Зараз відбудуться виступи: два – за, два – проти. Давайте коротко обговоримо його і швидко приймемо лише за основу. Я всім критикам кажу: лише за основу.

Від Радикальної партії – Галасюк. Будь ласка.

ГАЛАСЮК В.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Дякую. Радикальна партія Олега Ляшка. Шановні колеги, закликаю вас підтримати цей надзвичайно важливий законопроект. Він є частиною пакета законопроектів, які ми називаємо промисловим безвізом, тому що є елементом дорожньої карти, щоб поліпшити доступ української продукції на експортні ринки. Його треба обов'язково прийняти.

Але це не єдиний законопроект, який необхідно негайно прийняти, тому що нам треба системно перебудувати українську економіку з сировинного ладу на виробничий і забезпечити підтримку експорту за кордоном українських виробників. Запустити Експортно-кредитне агентство, щоб воно було не годівницею для владної верхівки, а щоб реально здешевлювало кредити для українських виробників, страхувало, гарантувало їх експортні контракти. Передбачити в Державному бюджеті України фінансування для сертифікації та участі в закордонних виставках українських виробників, тому що Туреччина так підтримує своїх експортерів, Польща так підтримує своїх експортерів, а українська влада безпорадно дивиться, як українська економіка продовжує бути сировинною і поглиблюється бідність у країні.

Тож команда Олега Ляшка пропонує підтримати цей важливий законопроект. Це перше.

Друге. Необхідно провести в парламенті день промислового розвитку, де розглянути ті законопроекти, на яких наполягають виробничі асоціації: Федерація роботодавців України, УСПП, Українська Бізнес Асоціація. Мова йде про промисловий пакет реформ «Купуй

українське, плати українцям», індустріальні парки, безкоштовне приєднання до інженерних мереж. Це здешевлення кредитів для українських виробників, інвестиційні стимули для залучення в Україну коштів на розвиток економіки, нові робочі місця для українців з високою заробітною платою. Підтримайте!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз – заключний виступ. Від «Блоку Петра Порошенка» – Мельник Сергій Іванович.

Прошу всіх заходити до залу.

МЕЛЬНИК С.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 187, Хмельницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Я закликаю всіх підтримати цей законопроект. Він, справді, дуже важливий для українського виробника. Прийнявши Закон «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», ми зробили дуже важливий крок. Проте, на жаль, уряд своєю постановою не до кінця врегулював порядок і правила проведення обов'язкового страхування професійної відповідальності призначених органів з оцінки відповідності та визнаних незалежних організацій за шкоду, яку може бути заподіяно третім особам. Пунктом 8 проекту передбачено, що має бути нотаріально засвідчена копія договору про обов'язкове страхування професійної відповідальності за шкоду.

Отже, якщо ми сьогодні приймемо законопроект, то відкриємо дорогу для того, щоб українські виробники могли експортувати продукцію і забезпечити високий рівень якості, і це дасть змогу наповнити український бюджет.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, зараз – заключне слово Ірини Геращенко.

Я звертаюся до всіх народних депутатів і прошу заходити до залу.

Хочу також повідомити, що було прохання після цього голосування включити до порядку денного законопроекти «Про військове капеланство». Я поставлю на голосування цю пропозицію.

Ірина Геращенко, 1 хвилина, і переходимо до голосування. Будь ласка, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Друзі, ви знаєте я дуже щаслива чути і бачити таке об'єднання залу навколо цього законопроекту. Він надзвичайно важливий насамперед для українських товаровиробників, які змушені за десятки тисяч євро чи доларів купувати ліцензії для виходу на європейські ринки. Я закликаю зал прийняти його за основу та в цілому, тому що насправді він стосується економічної частини Угоди про асоціацію.

Ми розглянули такий законопроект і завалили через недостатність тоді голосів у залі. Тому сьогодні представники малого і середнього бізнесу, які намагаються вийти на нові ринки збуту в Європейському Союзі, благають парламент прийняти його. Давайте дамо їм шанс. Це наша відповідальність.

Я дякую всім фракціям, які це підтримують. Друзі, це законопроект, який захищає українського виробника! Давайте приймемо його сьогодні за основу та в цілому. Зараз потрібно надати 1 хвилину пану Кривошеї, щоб він для стенограми зачитав певні речі, які об'єднують зал.

Звертаюся до Голови Верховної Ради з проханням підтримати цей законопроект за основу та в цілому сьогодні. Ми просто отримуємо бурхливі аплодисменти від представників середнього бізнесу з усіх регіонів України, тих людей, які створюють робочі місця, наповнюють український бюджет.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, я поставлю на голосування пропозицію про прийняття за основу, якщо буде підтримка – поставлю в цілому.

Автор законопроекту Кривошея, 30 секунд.

Колеги, заходьте до залу, не жартуйте. Голови фракцій, зберіть депутатів у залі.

КРИВОШЕЯ Г.Г. Шановні колеги, ще раз дуже дякую всім промовцям. Якщо сьогодні в нас буде воля і ми зможемо законопроект прийняти за основу та в цілому, то я хотів би до цього повернутися.

Але так чи інакше є рішення комітету. Давайте проголосуємо його за основу, але якщо буде можливість прийняти в цілому, то лише з редакційними правками для того, щоб потім не виникало ніяких моментів.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, переходимо до прийняття рішення. Хочу вам нагадати, що кожен з нас в ефірах говорить про євроінтеграцію, а це один із фундаментальних законопроектів, необхідних для виконання Угоди про асоціацію.

Зайдіть до залу, колеги. Хто зараз у ложах, поверніться на робочі місця, будь ласка, щоб не було такої ганебної практики, як попереднього разу, коли в залі просто банально не було людей. Дякую всім за розуміння.

Ставлю на голосування проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання» ([№ 10183](#)) для прийняття за основу. Прошу голосувати і підтримати. Голосуймо уважно. Кожен голос важливий.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Була пропозиція прийняти в цілому з техніко-юридичними правками. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати.

«За» – 202.

Немає голосів.

Колеги, але я попрошу проголосувати за скорочений строк підготовки до другого читання (*Шум у залі*). Таблиці треба роздати за 10 днів, ви це знаєте (*Шум у залі*). Я поставлю – зал вирішить. Комітет просить мене, щоб ми підтримали пропозицію про скорочений строк підготовки до другого читання. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 206.

Рішення не прийнято.

Отже, проект закону № 10183 прийнято за основу.

Колеги, у мене велике прохання. Увага! У порядку денному наступним стоїть проект Закону «Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі» ([№ 0218](#)). Нам Франція дає кошти, щоб очистити воду в Маріуполі. Це наш обов'язок перед громадянами.

Переходимо до розгляду проекту закону № 0218. Першою ставиться на голосування пропозиція про розгляд його за скороченою процедурою. Голосуємо і підтримуємо. Це дуже простий законопроект про ратифікацію, прийняття якого дасть можливість французам надати гроші українцям, щоб у Маріуполі була чиста питна вода.

«За» – 214.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова Марію Іонову, і потім голосуємо.

ІОНОВА М.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Доброго ранку, шановний пане Голово, шановні народні депутати! Комітет з питань європейської інтеграції на своєму засіданні розглянув проект Закону «Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі». Ви знаєте, яка важка ситуація склалася з питною водою в місті Маріуполі. Це місто залежить від постачання води комунальним підприємством «Вода Донбасу», яке знаходиться на тимчасово окупованій території.

Ратифікація цього договору дасть можливість залучити 64 мільйони євро, що дасть змогу запровадити в місті Маріуполі сучасний комплекс з очистки та знезараження води з метою забезпечення населення та підприємств якісною питною водою і провести модернізацію існуючої системи центрального водопостачання та водовідведення, а також створити резервні джерела водопостачання міста на випадок виникнення надзвичайних ситуацій. Відповідно до Рамкового договору проектом передбачено розробку Генерального плану по удосконаленню системи водопостачання та водовідведення міста Маріуполя до 2040 року. Буде надано кредит на строк 30 років, включаючи

пільговий період 10 років, процентна ставка за кредитом становитиме 0,08 річних.

Комітет вважає за доцільне ратифікувати зазначений Рамковий договір. Це рішення узгоджується з висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України.

Прошу підтримати і дуже дякую за увагу, тому що ми сприятимемо розв'язанню як соціальних, так і екологічних проблем міста.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, переходимо до обговорення, але благаю вас виступати максимально лаконічно.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Не виходьте, будь ласка, із залу.

Від «Блоку Петра Порошенка» – Лубінець. Прошу дуже коротко.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Я закликаю весь зал підтримати цей законопроект, бо це дасть можливість Маріуполю навести лад у водопостачанні. Хочу сказати, що це буде показник підтримки міста Маріуполя.

Так само хотів би звернути увагу всіх колег на те, що є проблема взагалі з комунальним підприємством «Вода Донбасу». У нас кожного дня є загроза того, що КП «Вода Донбасу» буде відключено від електромережі. Тому прошу народних депутатів терміново прийняти законопроект у цілому, щоб усю Донецьку область не відключили від водопостачання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від Радикальної партії – Олег Валерійович Ляшко.

ЛЯШКО О.В. З 2014 року, коли наша команда, зокрема Дмитро Лінько, Андрій Лозовой, Ігор Мосійчук, інші українські патріоти зробили все для того, щоб українське місто Маріуполь було звільнено від окупації, ми тримаємо під опікою розвиток цього чудового міста. Ключове – це зв'язок із Маріуполем.

За нашою пропозицією в бюджеті на цей рік виділено 1 мільярд гривень на ремонт дороги від Запоріжжя до Маріуполя. Ми звернулися до уряду, до Генерального штабу, до Міністерства оборони з пропозицією відновити авіаційне сполучення з містами Бердянськ і Маріуполь. За нашою пропозицією «Укрзалізниця» нарешті поставила нові поїзди до Маріуполя і скоротила термін руху поїзда з Маріуполя до Києва і назад до 14 годин. Раніше майже добу люди добиралися до Києва в старих теплушках. За нашою пропозицією за останні два роки на Маріуполь виділено більше 200 мільйонів гривень субвенції на соціально-економічний розвиток. Зокрема відкрито новий дитячий садок на Волонтерівці, капітально відремонтовано технічний ліцей (чудовий навчальний заклад), Центр творчості для маріупольських дітей, лікарню № 1, дитячу лікарню, і в планах ще багато заходів.

Я хочу подякувати меру Маріуполя Вадиму Бойченку і всій міській команді, яка витратила кілька років на те, щоб знайти кредитні ресурси і забезпечити Маріуполь чистою питною водою. Для функціонування цього міста це стратегічне питання – щоб його жителі пили чисту питну воду. Тому наша команда голосуватиме за ратифікацію цього договору, і 64 мільйони євро будуть спрямовані на забезпечення Маріуполя чистою питною водою. Маріуполь, ми з тобою!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, зараз буде заключний виступ, і переходимо до голосування. Прошу всіх зайти до залу. Нагадаю, після цього голосування я поставлю пропозицію включити до порядку денного законопроекти «Про військове капеланство», щоб комітет міг розглянути, і потім підемо на перерву.

Від «Народного фронту» – Величкович Микола. Прошу виступати коротко, і переходимо до голосування.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»).* «Народний фронт» підтримуватиме ратифікацію цього договору. Закликаємо всіх наших колег також підтримати, щоб маріупольці отримали чисту питну воду. Ми – за наших громадян.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я продовжую засідання до завершення розгляду. Підтримаймо маріупольців, покажімо, що Україна єдина і наші серця з ними.

Ставлю на голосування проект Закону «Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі» (№ 0218) для прийняття за основу та в цілому. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо. Кожен голос має значення. Не виходьте зараз із залу, голосуємо.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Колеги, надійшла пропозиція включити до порядку денного сесії законопроекти «Про військове капеланство» ([№ 10244](#) і [№ 10244-1](#)), щоб комітет міг їх розглянути.

Ставлю на голосування пропозицію включити до порядку денного законопроекти «Про військове капеланство». Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 213.

Я поставлю ще раз.

Ставиться на голосування пропозиція про включення до порядку денного законопроектів «Про військове капеланство». Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо, щоб комітет міг розглянути.

«За» – 223.

Трьох голосів не вистачило.

Я поставлю останній раз. Я не буду їх ставити сьогодні на розгляд. Ідеться лише про включення до порядку денного. Підтримайте.

Підійшли народні депутати.

Ставлю на голосування пропозицію включити до порядку денного законопроекти «Про військове капеланство» (№ 10244 і № 10244-1). Якщо буде політична воля, розглянемо їх після обіду. Прошу голосувати. Підтримаймо військових капеланів. Голосуємо.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Даю доручення комітету розглянути законопроекти.

Для оголошення запрошую пані Ірину Геращенко, бо багато хто не встиг проголосувати за законопроект про мову. У нас насправді є більше голосів, просто не всі встигли проголосувати, не у всіх спрацювали картки.

Будь ласка, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Колеги, дійсно, до президії надійшло дві заяви.

Перша заява – від народного депутата Пономарьова. Оскільки не спрацювала його картка, він просить вважати його голос під час голосування за проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ([№ 5670-д](#)) як «утримався».

Друга заява – від народного депутата Олександра Сугоняки, в якого також не спрацювала картка. Він принципово просить зарахувати його голос під час голосування за проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ([№ 5670-д](#)) як «за».

Так, два голоси. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто в нас уже 280 голосів.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Ні-ні! Один «утримався» і один «за» – 279 голосів «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз відповідно до Регламенту я змушений оголосити перерву на 30 хвилин. О 12 годині 35 хвилин я всіх запрошую до залу для продовження нашої роботи.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Час, відведений для перерви, вичерпано.

Колеги, я вам зараз поясню логіку і прошу всіх підтримати. Коли ми голосували за включення до порядку денного, велику кількість голосів набрав проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів» ([№ 10201-1](#)), майже 280 голосів. У нас є шанс зараз його прийняти, потім – прийняти два урядових законопроекти, якими передбачається величезна

допомога Україні – 500 мільйонів, а далі – питання щодо реформи парламенту. Але для того, щоб у нас було достатньо часу і ми змогли розглянути всі законопроекти, вкрай важливою є скорочена процедура. Якщо ми зараз розпочнемо розгляд за повною процедурою, то не встигнемо пройти ані урядових законопроектів, ані проектів щодо реформи парламенту.

Ось чому я звертаюся з проханням дати зараз 150 голосів. Кожен з вас буде приймати рішення.

Отже, нагадаю, що ми включили до порядку денного законопроект № 10201-1, і зараз я запропоную розглянути його за скороченою процедурою. Це дасть нам шанс зробити більше. Якщо це буде повна процедура, у нас буде менше шансів. Тому, можливо, давайте забудемо про опозицію-неопозицію, а гуртом підтримаємо пропозицію про скорочену процедуру.

Колеги, прошу зайти до залу. Прошу підготуватися до голосування. Прошу запросити всіх з кулуарів.

Отже, перше голосування. Це дуже простий, технічний законопроект. Я ставлю на голосування пропозицію розглянути проект закону № 10201-1 за скороченою процедурою. Прошу проголосувати і підтримати. Пропозицію про включення його до порядку денного ніби всі підтримали. Голосуємо.

«За» – 116.

Колеги, скажіть мені: у когось є застереження до цього законопроекту? Немає, правда ж? Тоді давайте почекаємо 30 секунд. Я прошу всіх зайти до залу.

У залі сьогодні гарна і світла атмосфера. У нас є порядок денний. Нагадаю, що ми маємо розглянути проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів», за ним – два урядові законопроекти, далі – три проекти про реформу парламенту, потім – питання паливно-енергетичного комплексу, зокрема щодо «зелених» тарифів, про які багато хто говорив. Але щоб пройти цей порядок денний, ми не можемо розглядати проекти за повною процедурою, бо це займе годину. Ми дуже чесно протягом трьох тижнів розглядали поправки. Зараз час для динамічнішої роботи. Тому, колеги, я прошу всіх зайняти робочі місця, підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів» (№ 10201-1) за скороченою процедурою. Прошу проголосувати і підтримати. Кожен голос важливий. Голосуємо.

«За» – 135.

Я поставлю третій, останній раз. Але звертаюся до тих, які утримуються. Скажіть, друзі, хіба у вас є застереження?

Покажіть по фракціях.

Я ще раз поставлю. Колеги, я звертаюся до своїх друзів. Підтримайте, щоб ми швидко, динамічно могли пройти це питання. Це об'єднуючий законопроект, щодо якого ми всі зможемо змобілізуватися, а потім уже пройти урядові законопроекти. Це просто шанс змобілізувати весь зал.

Будь ласка, займайте робочі місця, бо час стікає неминуче швидко, а це час наших шансів, нашої роботи. Зараз будуть голоси.

Це перемога. Заходьте, а не виходьте із залу, проголосуйте.

Готові, так? Добре. Хлопці, я вас попрошу, якщо немає застережень, може, підтримаєте?

Отже, я ставлю на голосування пропозицію розглянути проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів» (№ 10201-1) за скороченою процедурою і прошу всіх підтримати. Справді, дуже щиро прошу всіх підтримати. Голосуємо, колеги, незалежно від фракцій. Кожен голос важливий. Підтримайте, будь ласка.

«За» – 176.

Рішення прийнято. Це перемога.

Запрошую до слова народного депутата України Червакову Ольгу Валеріївну. Будь ласка. Прошу виступати лаконічно.

ЧЕРВАКОВА О.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Добрий день, шановні колеги! Це суто технічний законопроект. Він дуже короткий і спрямований на виправлення помилки парламенту, якої ми припустилися, на жаль, восени минулого року, коли голосували за Закон «Про внесення змін

до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів та запобігання незаконному вивезенню необроблених лісоматеріалів». Цим законом було встановлено грошовий еквівалент для настання кримінальної відповідальності за статтею 246 Кримінального кодексу «Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу». На сьогодні він становить 2 тисячі неоподатковуваних мінімумів – за завдання істотної шкоди і 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів – за тяжкі наслідки при порубці лісів.

Але зрада криється в тому, що в даному випадку в кримінальному процесі застосовується мінімум не 17 гривень, як в адміністративному, а 960 гривень – це розмір соціальної пільги. Таке роз'яснення міститься в «Перехідних положеннях» Податкового кодексу. Таким чином, за такий суспільно небезпечний вид злочину, як незаконна порубка лісів, передбачено, що кримінальна відповідальність настане лише в тому разі, якщо «чорні» лісоруби нарубають на 2 мільйони гривень, це близько 1 гектара лісу. Тобто лише за порубку не менше ніж 1 гектара лісу настає кримінальна відповідальність.

Шановні колеги, це зв'язало руки і прокуратурі, і судам. За три місяці цього року судами було закрито 31 кримінальну справу. Це справи з готовими підозрами. Цим законопроектом ми пропонуємо просто механічно повернути і виписати в законі те, що ми мали на увазі, а не те, що, на жаль, наробили. Прошу підтримати цей законопроект. Він дуже важливий для того, щоб українські ліси перестали безконтрольно винищуватися.

Дякую за увагу.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до співдоповіді голову Комітету з питань промислової політики та підприємництва народного депутата Віктора Галасюка.

ГАЛАСЮК В.В. Шановна пані головуюча, шановні колеги! Найперше я хочу подякувати всім авторам законопроекту – і пані Черваковій, і пану Кіралю. Особливо дякую за те, що відкликали базовий законопроект, щоб провести цей, альтернативний, для того,

щоб повністю узгодити всі позиції. Ми дуже щільно опрацювали редакцію з Головним юридичним управлінням, і його треба негайно приймати в цілому.

Шановні колеги, дві основні норми цього законопроекту. Пропонується знизити завищений грошовий еквівалент шкоди, який є умовою для настання кримінальної відповідальності, тому що, дійсно, має місце те, про що сказала пані Червакова, що 17 гривень – це неоподатковуваний мінімум доходів громадян у Кримінальному кодексі для визначення розміру штрафу, але для кваліфікації кримінального злочину діє спеціальна норма, яка превалює над базовою, – 960 гривень. Тому треба виправити цю колізію.

Більше того, законопроектом пропонується додатково вдвоє підвищити адміністративну відповідальність за незаконну порубку лісу, порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, знищення або пошкодження полежахисних лісових смуг.

Шановні колеги, Комітет з питань промислової політики та підприємництва розглянув законопроект і рекомендує парламенту прийняти його в першому читанні за основу та в цілому як закон з техніко-юридичним опрацюванням.

Хочу також наголосити, що, безумовно, ми не зупинимося на цьому у сфері розвитку української лісової промисловості, тому що за однакової площі лісів з Польщею Україна виробляє в 11 разів менше товарної продукції з лісу. Це треба докорінно виправляти. Тому найближчим часом ми плануємо все-таки провести в парламенті заборону експорту дров і прийняти закон про ринок лісу, який забезпечить усіх реальних виробників сировиною без корупції, без бюрократії і без жодного зволікання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Переходимо до обговорення за скороченою процедурою. Прошу провести запис на виступи: два – за, два – проти.

Запрошую до слова народного депутата Михайла Бондаря.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Народний фронт»). «Народний фронт»

підтримуватиме цей законопроект. Ми будемо все робити для того, щоб зберігати наші ліси.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Ігоря Луценка.

ЛУЦЕНКО І.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, мало того, що наші корумповані правоохоронні органи займаються тим, що кришують незаконну порубку лісу, мало того, що державне лісове господарство так само займається цим нелегальним бізнесом, мало того, що митниця та інші органи – у цій темі, то ще й парламент допустився такої прикροї помилки.

Сподіваюся, що це була випадковість, але в будь-якому разі наш обов'язок – виправити цю помилку, щоб настала хоча б формальна можливість притягати тих, які нищать потенціал нашої країни, знищують природу, «легені» наших міст і сіл, щоб вони боялися закону. Бо зараз, зрозуміло, що ніхто не поспішає ловити тих лісорубів, що багато хто з правоохоронців мають з того свою частку, але повинен бути хоча б формальний привід для того, щоб звичайні громадяни кудись скаржилися і казали: подивіться, тут відбувається кримінальний злочин. Потрібно цю ситуацію виправити.

Наш парламент мусить не сприяти лісорубам, а навпаки, заважати їм хоча б таким способом, який у нас є. То ж, друзі, давайте виправимо нашу прикרו недолугість і проголосуємо за цей законопроект.

Фракція «Батьківщина» його однозначно підтримує.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Сергія Кіраля.

КІРАЛЬ С.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія

«Об'єднання «Самопоміч»»). Дякую, пані головуюча. Фракція «Об'єднання «Самопоміч», звичайно, підтримуватиме виправлення цієї помилки, незважаючи на те, що, можливо, комусь і хотілося б, щоб ці 33 кримінальні справи було закрито. Дійсно, свої помилки треба виправляти, тому що, на жаль, попереднім законом було встановлено занадто високий поріг для визначення істотної шкоди, після якої настає кримінальна відповідальність, – більше 2 мільйонів гривень за злочини середньої тяжкості і приблизно 4-4,5 мільйона – за тяжкі злочини або вирубку у великих обсягах.

Наголошую, що ми зараз будемо голосувати за альтернативний законопроект Ольги Червакової, до якого я також долучився як спів-автор. Водночас хочу дати відповідь громадським активістам і спів-авторам мого основного законопроекту, який ми вчора відкликали за рішенням комітету та наполяганням секретаріату, що цей законопроект включає абсолютно всі норми основного законопроекту, розв'язуючи цю проблему, але й також доповнює його, бо в ньому пропонується вдвоє збільшити штрафи щодо кримінальної відповідальності і усунути певні диспропорції між адміністративною та кримінальною відповідальністю.

Ще раз хотів би подякувати громадським активістам, зокрема Сергію Потоцькому з Центру моніторингу влади, а також доктору юридичних наук з Києво-Могилянської академії Хавронюку Миколі Івановичу, які місяць тому звернули мою увагу на цю проблему і допомогли швидко й оперативно відреагувати, зареєструвавши основний законопроект. Сьогодні ми маємо альтернативний законопроект. Він кращий, збалансованіший. Тому закликаю весь зал сьогодні його підтримати і розв'язати цю проблему.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до останнього виступу від фракцій народного депутата Олексія Мушака.

МУШАК О.П., *член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Шановні колеги! Підтримаймо цей законопроект активно і рухаймося

до важливого законопроекту про тимчасові слідчі комісії. Парламентський контроль має бути відновлено і реалізовано.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ще 1 хвилина надається Юрію Левченку. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Розгляд цього законопроекту – чудовий показник того, наскільки абсолютно недієздатною є ця Верховна Рада України.

Чому з'явилася ця проблема? Тому що просто переплутали (це в кращому випадку – переплутали), як у Кримінальному кодексі визначається неоподатковуваний мінімум доходів громадян, тобто який його розмір, і виписали абсолютно сміхотворні цифри для визначення санкцій.

Постає запитання: чи є для виборців різниця в тому, що тут сидять або дурні, або злодії? Різниці немає, результат такий самий.

Мені здається, розгляд цього законопроекту вкотре показує, що ця Верховна Рада недієздатна і мала бути розпущена ще кілька років тому. Навіть зараз, коли виправляють помилку, все одно залишають сміхотворні штрафи – штраф від 6 до 14 неоподатковуваних мінімумів, це з урахуванням того, що розмір неоподатковуваного мінімуму 17 гривень. То що ж це за штраф – 150 гривень? Вибачте, будь ласка...

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, ми завершили обговорення... «Опозиційний блок» не виступав?

Пан Долженков, 1 хвилина, і Шахов, 1 хвилина.

Колеги, запрошуйте всіх до залу, будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні громадяни України, шановні колеги! Безперечно, «Опозиційний блок» підтримуватиме будь-які законодавчі ініціативи, спрямовані на посилення боротьби з незаконною вирубкою лісів. Але натомість хотів би сказати, що переважна

більшість народних депутатів, особливо члени коаліції, – мабуть, і дурні, і злодії, використовуючи лексику представника «Свободи». Тому що, на жаль, того ефекту, якого хотіли б досягти завдяки забороні експорту лісу-круляку, завдяки розвитку переробної промисловості у сфері обробки деревини, так і не було досягнуто. Тому ці заходи несистемні і некомплексні, у цілому вони не змінять ситуації. Звісно, посилювати санкції потрібно, але цього недостатньо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступи вже закінчилися (*Шум у залі*). Добре, зараз відбудуться виступи від фракцій, але по хвилині, колеги. У нас великий порядок денний, тому висловлюйтеся дуже коротко.

Від Радикальної партії – Галасюк, за ним – Шахов, потім голосуємо.

Запрошуюте людей до залу, будь ласка.

ГАЛАСЮК В.В. Радикальна партія Олега Ляшка. Шановні колеги, мораторій на експорт лісу-кругляку, який ми запровадили в цьому залі на 10 років, діє і дуже ефективно. Ми ретельно відслідковуємо статистику Державної фіскальної служби, і я вам можу доповісти, що лише за перший рік дії мораторію інвестиції в деревообробку України зросли більш ніж удвоє. Це мільярди здорових інвестиційних коштів, а не кредитів МВФ. Сьогодні ці інвестиції потрібні Україні як повітря. Більше того, на 4 мільярди на рік збільшився несировинний експорт, а це меблі, півмільярда додаткових надходжень до бюджету. Ці ефекти були б ще більші, якби не було лазівок, які кришує нинішня влада, щодо контрабанди лісу-кругляку.

Тому команда Радикальної партії пропонувала і наполягає на запровадженні заборони експорту дров. Цю норму треба прийняти в парламенті, щоб ефективність мораторію була ще більша, ще на 30 відсотків можна її підвищити. Тому підтримуймо цей законопроект у цілому і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, зараз відбудеться заключний виступ: Шахов – від «Волі народу», і переходимо до голосування. Я прошу всіх голів фракцій запросити депутатів до залу, через 1 хвилину – голосування.

Шахов. Будь ласка.

ШАХОВ С.В. Політична сила «Наш край». Шановні колеги, цей законопроект найважливіший сьогодні для нашої держави. Якщо раніше ми купували молоко в дворах, зараз – воду, то скоро будемо повітря в пакетах купувати, ви розумієте? Сьогодні вирізали всі ліси. Коли я їду зі свого округу з Луганщини, то бачу, що повністю вивозять «зеленку», цілі брили везуть. У Станично-Луганському районі три роки не можуть прибрати 20 гектарів сухого лісу, не можуть роздати на дрова людям. Королів поїв усі дерева і перекинувся на зелений ліс. Це екологічна катастрофа в нашій державі. Це перше.

Друге. Треба негайно звернути увагу взагалі на всіх злодіїв, «чорних» лісорубів, які рубали ліс там, де сьогодні нібито йде війна, прикриваючись вибухами.

Ми будемо підтримувати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, переходимо до прийняття рішення. Я прошу всіх народних депутатів перейти з лож до залу. Зараз ми будемо голосувати. Прошу всіх зайняти робочі місця, підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів» (№ 10201-1) для прийняття за пропозицією комітету за основу та в цілому. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо уважно, кожен голос важливий. Колеги, голосуйте «за», будьте на місцях.

«За» – 220.

Кілька людей не встигли.

Зараз я поставлю на голосування пропозицію про повернення, бачу, що підійшли народні депутати. Нагадую ще раз, повернення – передбачена Регламентом норма, тільки не виходьте із залу.

Зайшов цілий підрозділ народних депутатів. Займайте свої робочі місця. Хлопці, збирачі підписів, підійдіть. Мустафо, Валерію, підтримайте, проголосуйте. «Єврооптимісти», принаймні, поверніться. Валерію, підписи не добираються. Голосуй, легше буде збирати. Мустафа не підпише. Мустафу не переагітовуйте.

Отже, колеги, перше голосування – про повернення, потім – за прийняття за основу та в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до розгляду проекту закону № 10201-1. Прошу всіх уважно проголосувати і підтримати. Голосуємо. Кожен голос важливий.

«За» – 237.

Тепер ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту закону № 10201-1 за основу та в цілому за пропозицією комітету. Прошу голосувати і підтримати. Не відходьте від місць. Голосуємо і підтримуємо. Кожен голос важливий.

«За» – 241.

Закон прийнято.

Увага! Колеги, не виходьте із залу. Зараз ми повинні розглянути два надважливі урядові законопроекти. У залі присутній заступник міністра фінансів Верланов Сергій Олексійович. Але щоб не ставити їх під ризик, я проведу сигнальне голосування.

Перший проект Закону «Про режим спільного транзиту» ([№ 9532](#)). Колеги, підтримайте. Це величезна сума для Української держави від міжнародних інституцій. Я прошу проголосувати і підтримати законопроект сигнальним голосуванням. Підтримаймо всі гуртом.

«За» – 192.

Як відчувається? Починаємо розгляд.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути законопроект № 9532 за скороченою процедурою. Прошу проголосувати і підтримати. Прошу збирати всіх народних депутатів, щоб ми могли до кінця розгляду набрати необхідну кількість голосів.

«За» – 172.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді заступника міністра фінансів Верланова Сергія Олексійовича. Будь ласка.

За 10 хвилин прошу максимально змобілізувати всіх народних депутатів у залі.

ВЕРЛАНОВ С.О., заступник міністра фінансів України. Добрий день, шановні народні депутати! Проект Закону «Про режим спільного транзиту» (№ 9532) розроблено на виконання Угоди про

асоціацію між Україною та ЄС та є об'єктом наших зобов'язань у рамках програми макрофінансової допомоги з ЄС. Проектом пропонується запровадити в українському законодавстві положення Конвенції про процедуру спільного транзиту. Процедура приєднання до цієї конвенції нестандартна: для початку необхідно запровадити норми конвенції та відповідний ІТ-продукт у межах території України, але такі правила мають бути введені законом.

На сьогодні учасники Конвенції про процедуру спільного транзиту – 35 країн європейського регіону, які запровадили єдині для всіх правила транзитних перевезень товарів із використанням спільного ІТ-продукту. Бізнес зможе використовувати єдину митну декларацію для переміщення товарів від країни відправлення до країни призначення через усі кордони договірних сторін конвенції без затримок. Держава отримує, і це дуже важливо, у режимі реального часу обмін митною інформацією з 35 країнами європейського регіону та підвищить ефективність використання системи аналізу ризиків.

У даному законопроекті передбачається запровадження європейської практики прозорих та надійних процедур, від яких виграють усі українські учасники ланцюга постачання товарів та фінансовий сектор, а оновлена митна служба отримає можливість запровадити надійний процес контролю за переміщенням товарів.

Підсумовуючи викладене, прошу підтримати законопроект.
Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Повертайтеся на ваше місце.

Слово для співдоповіді надається голові Комітету з питань податкової та митної політики пані Южаніній. Будь ласка, Ніно Петрівно, запрошуємо вас до слова.

ЮЖАНІНА Н.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Перед розглядом цього законопроекту в комітеті ми проводили декілька засідань робочої групи, дуже глибоко знайомилися з тими процедурами, які нам пропонуються. Тому 28 лютого на

своєму засіданні Комітет Верховної Ради України з питань податкової та митної політики розглянув проект Закону «Про режим спільного транзиту», підготовлений Кабінетом Міністрів з метою імплементації в законодавство України положень Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 року відповідно до зобов'язань України, закріплених Угодою про асоціацію, і рекомендує Верховній Раді України прийняти цей законопроект за основу.

Проведеним у комітеті аналізом встановлено, що текст законопроекту в цілому відповідає положенням Додатка 1 «Процедури спільного транзиту» до Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року. Керівник Генерального директорату з питань оподаткування та Митного союзу Європейської комісії дав схвальну оцінку цьому законопроекту, зазначивши, що його текст є чітким, вичерпним і містить усі необхідні положення.

Вчора ми дуже детально обговорили законопроект перед внесенням сьогодні до залу і підтримуємо його прийняття в першому читанні за основу, про що зазначено у висновку комітету.

Отже, комітет просить підтримати даний законопроект за основу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановна пані Ніно.

Колеги, прошу записатися для обговорення законопроекту на виступи: два – за, два – проти.

До слова запрошується народний депутат Галасюк. Просимо вас, пане Вікторе.

ГАЛАСЮК В.В. Радикальна партія Олега Ляшка. Наша команда підтримує цей важливий законопроект, адже він антиконтрабандний і його треба обов'язково приймати. Через відсутність єдиної інформаційної, технологічної системи обліку транзиту відбувається те, що ми сьогодні бачимо на митниці. З України, навіть незважаючи на мораторій на експорт лісу-кругляку, під виглядом дров вивозиться ліс-кругляк. Тобто з України вивозять нібито дрова, а до Європи через європейські митниці ми бачимо, що вже заїжджає український ліс-кругляк. Ця ганебна афера, махінація є надзвичайно масштабною. Це сотні тонн українського лісу, який всупереч закону вивозиться за кордон під виглядом дров.

Після прийняття даного законопроекту це буде технологічно унеможливлено. Більше того, подолання контрабанди має стати одним з головних завдань державної економічної політики, тому що контрабанда – це вкрадені робочі місця українців. Контрабанда – це знищені українські виробництва, які не можуть конкурувати з іноземними виробниками, які завозять товари в Україну без сплати належних мит і податків. Контрабанда – це вкрадені кошти з української медицини, з української освіти, з кишені кожного українця. Тому треба робити все для того, щоб перекрити ці ганебні контрабандні канали. Потрібно не лише підвищувати відповідальність за контрабанду, у тому числі й лісу-кругляку, як ми зробили, а й унеможливлювати технологічно ці ганебні зловживання.

Радикальна партія Олега Ляшка підтримує цей законопроект і закликає парламент прийняти позитивне рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую.

До слова запрошується народний депутат Фельдман від групи «Воля народу». Будь ласка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Фельдман вийшов.

ГОЛОВУЮЧА. Добре. Тоді рухаємося далі.

Наступний виступ – народний депутат Іван Спориш, який представить позицію «Блоку Петра Порошенка». Прошу.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). «Блок Петра Порошенка». Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧА. Увімкніть мікрофон пані Южаніній.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги, я, справді, хочу підтвердити, що дана система дасть державі нові інструменти для контролю та обліку всіх товарів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

На сьогодні основна практична вимога європейської сторони до України – це успішна тестова експлуатація національної підсистеми *NCTS* протягом одного року. Ми маємо протестуватися і показати, що здатні використовувати цю систему і виконувати всі вимоги Європейського Союзу і тих країн, які долучилися до даної конвенції.

Насправді є складнощі щодо імплементації навіть даного законопроекту, оскільки Митний кодекс продовжує діяти і ми не вносимо до нього змін. Але думаю, якщо сьогодні ми дамо старт цій роботі, то зможемо підготувати необхідні зміни до Митного кодексу, про які говорять дуже багато інституцій. У комітеті є листи від Національного банку. Треба також зважити на зауваження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України і на все те, що напрацьовано в комітеті, у робочій групі, у порівняльній таблиці, і ми зможемо вийти на такий варіант, який, справді, допоможе Україні приєднатися і бути учасником цієї прозорої системи.

До речі, переваги для платників податків, для суб'єктів зовнішньої економічної діяльності в застосуванні цієї системи також є, і вони будуть відчутні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за висловлену позицію фракції.

Від групи «Відродження» запрошується до слова Валерій Писаренко. Будь ласка.

ПИСАРЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, самовисуванець). Дякую. Дуже добре, що ми дійшли до вирішення поточних питань і відкинули політичні, які нам заважали працювати під час виборчої кампанії. Ми будемо підтримувати всі ідеї, які ще встигне ухвалити цей парламент, які покращать ситуацію в країні.

Водночас хочу подякувати своїм колегам, які відмовилися вчора від реєстрації антиконституційного законопроекту щодо статусу Президента. Вважаю, що сьогодні парламент ще має змогу попрацювати без передвиборної кампанії.

Хочу також сказати, що підписні листи лежать у секретаріаті групи «Відродження». Будь ласка, запрошуємо їх підписати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пані Острікова представить позицію фракції «Самопоміч». Будь ласка. Потім, я так розумію, виступить Сергій Шахов.

Будь ласка, пані Тетяно.

ОСТРІКОВА Т.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Добрий день, шановні колеги! Хочу зазначити, що Конвенцію про процедуру спільного транзиту було прийнято в Євросоюзі ще у 1987 році, і її імплементація в українське законодавство означатиме, що підприємець зможе використовувати єдину митну декларацію, єдиний адміністративний документ під час переміщення вантажу з будь-якої точки Європи в Україну і назад, перетинаючи будь-яку кількість кордонів всередині цієї спільної зони.

На сьогодні це не тільки країни Європейського Союзу, а й країни ЄАВТ, тобто 35 країн, які діють у режимі спільного транзиту.

Система спільного транзиту з ЄС – це насамперед імплементація спеціального програмного забезпечення на митниці, що дасть можливість працювати синхронно з митницями європейських країн і країн – учасниць ЄАВТ. Це вкрай необхідно ухвалити, тому що це наш митний безвіз і перший крок до приєднання України до спільного митного простору з Європейським Союзом.

Колеги, дуже вас прошу підтримати в першому читанні.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, увага! Зараз буде заключний виступ. Після цього виступу через хвилину ми переходимо до прийняття рішення. Подивіться, кого немає поруч, запросіть до залу.

Шахов, 1 хвилина. Будь ласка.

ШАХОВ С.В. Політична сила «Наш край». Шановні колеги, чому ми тут постійно чуємо: контрабанда, контрабанда, контрабанда? Ідемо до Європи, то треба жити по-європейськи, щоб туди прийти.

Найперше треба починати з себе. Якщо говоримо за кругляк, який вивозиться, то хоча б одного бандита, чиновника чи ще когось покарали, посадили в тюрму? П'ять років твердять по телевізору: війна, війна, війна, – нікого не посадили.

Це особливо важливий законопроект. Ми його підтримуємо. Але треба звернути увагу всіх силових органів насамперед на митницю, де йде контрабанда. У Станично-Луганському районі, куди я часто приїжджаю, контрабанда йде шаленими темпами. Скільки можна робити заяв? Тому всі силові структури повинні сьогодні не займатися виборами, а негайно ловити крадіїв, брехунів та інших порушників.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Обговорення завершено. Переходимо до прийняття рішення. У залі ще не всі. Прошу всіх заходити до залу, займати робочі місця.

Поки народні депутати заходять, зачитаю заяву народного депутата Білецького про те, що під час голосування 25 квітня 2019 року за проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» ([№ 5670-д](#)) він голосував «за», але його картка не спрацювала. Тобто ми вже маємо 280 голосів. Я публічно оголошую з трибуни Верховної Ради України, що Білецький голосував «за».

Зараз переходимо до голосування. Я прошу всіх підготуватися до прийняття рішення. Це надзвичайно важливий законопроект для уряду, для держави. Прошу зайняти робочі місця, повернутися з лож до залу. Всі на місцях, так? Голосуємо.

Ставлю на голосування проект Закону «Про режим спільного транзиту» (№ 9532) для прийняття за основу. Прошу проголосувати. Підтримаймо українську економіку, голосуйте «за».

«За» – 217.

Не встигли проголосувати, я бачив. Зараз я поставлю пропозицію про повернення до розгляду. Прошу всіх заходити до залу.

Отже, колеги, перше голосування про повернення до розгляду, потім – за основу. Будь ласка, зайдіть до залу. Ми весь час чекаємо. Ну, це ганьба.

Перше голосування про повернення до розгляду. Підготувалися. Усі на робочих місцях. Ви бачите, кожний голос має вагу.

Прошу підтримати пропозицію повернутися до розгляду проекту Закону «Про режим спільного транзиту» (№ 9532). Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо. Кожен голос важливий. Уважно голосуємо.

«За» – 237.

Повернулися.

Тепер ставлю на голосування проект Закону «Про режим спільного транзиту» ([№ 9532](#)) для прийняття за основу. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Колеги, будьте на місцях. Сигнальне голосування щодо наступного законопроекту. Це проект Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» ([№ 9417](#)). Ми ще не розпочинаємо розгляд, лише проводимо сигнальне голосування. Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 181.

Рішення не прийнято.

Комітет відкликає проект у зв'язку з тим, що немає підтримки в залі.

У нас з'являється можливість перейти до наступного розділу нашого порядку денного, як ми й домовлялися, – до реформи парламенту.

Оскільки доопрацьовуються інші законопроекти, зараз ми маємо змогу перейти до проекту Закону «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» ([№ 1098](#)). Можемо перейти? Давайте визначимся. У нас є 40 хвилин. З якого законопроекту ми розпочнемо? (*Шум у залі*). Щодо ТСК, так? Добре. Якщо є загальна воля залу, ми розпочинаємо з першого законопроекту. Чи готові доповідачі? Зараз немає Кожем'якіна.

Я попрошу, щоб нам порадив перший заступник голови Комітету з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України. Пане Павле, як ви нам порадите: розпочинаємо із законопроекту щодо ТСК? Добре.

Ставлю на розгляд проект Закону «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (№ 1098). Прошу підтримати пропозицію про розгляд за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 164.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді першого заступника голови Комітету з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України Пинзенника Павла Васильовича. Пане Павле, будь ласка.

ПИНЗЕНИК П.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»)*. Шановні колеги! Наш комітет ще у 2015 році розглянув проект Закону «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (№ 1098), внесений Кожем'якіним, Тимошенко Юлією Володимирівною, Березюком, Ляшком Олегом Валерійовичем та іншими народними депутатами України, від 9 лютого 2015 року (доопрацьований).

Законопроект внесено з метою врегулювання правового статусу і порядку діяльності тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій. По суті, у цьому законопроекті повторюються основні положення іншого законопроекту № 1098 від 24 листопада 2014 року, який був відкликаний. Однак є відмінності: у ньому немає розділу щодо особливостей діяльності Спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради для проведення розслідування з питання усунення Президента України з поста в порядку імпичменту.

Відповідно до положень частини п'ятої статті 83 Конституції порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією і Регламентом Верховної Ради України. Частиною першою статті 1 Регламенту визначено, що порядок роботи Верховної Ради України, її органів встановлюється також законом про тимчасові

слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України.

Колеги, враховуючи стислість часу для доповіді, узагальнюючий висновок такий.

Перше. Комітет пропонує прийняти законопроект за основу.

Друге. У такому вигляді, якщо є політична воля на те, щоб він був доопрацьований з урахуванням необхідності врегулювання процедури створення і діяльності тимчасової спеціальної комісії з питань імпичменту, він не може бути прийнятий.

Тобто або ми приймаємо в такому вигляді й доопрацьовуємо, або, прийнявши в першому читанні, даємо доручення комітету доопрацювати з урахуванням необхідності доповнення іншими розділами. Це політична воля парламенту – або так, або так.

Прошу визначатися. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу ввімкнути запис на виступи: два – за, два – проти.

Від «Самопоміч» до слова запрошується Єгор Соболев. Будь ласка.

СОБОЛЄВ Є.В., член Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Ми вважаємо, що це дуже важливий інструмент для парламентського контролю. Парламентський контроль – це контроль від імені суспільства. Те, що не може зробити людина, мають робити народні депутати. Цей законопроект давно треба було прийняти. Звісно, ми готові голосувати за основу і далі робити його сильнішим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від Радикальної партії – Олег Ляшко. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Кінець епохи жадібності, про яку говорив на виборах на пост Президента Зеленський, починається передусім з відповідальності влади. 73 відсотки українців сказали своє слово, вони хочуть, щоб Президент, парламент, судді та всі інші були рівні перед законом і відповідальні перед громадянами. Закон про

тимчасові слідчі комісії Верховної Ради – це інструмент парламентського контролю. Цей законопроект наша команда разом із іншими керівниками фракцій зареєструвала у 2014 році. Через протидію вже колишньої влади його досі не прийнято, тому що будь-яка влада боїться найперше відповідальності. А безвідповідальність тягне за собою жадібність, корупцію і збідніння українських громадян, бо саме залазячи до кишень українців, збагачуються ті, які при владі.

Ми пропонуємо парламенту використати унікальний історичний шанс, щоб нарешті встановити справжнє народовладдя в Україні. Закон про тимчасові слідчі комісії як інструмент парламентського контролю, закон про процедуру імпічменту Президента України як дамоклів меч відповідальності над будь-якою особою, яка обіймає президентську посаду незалежно від її прізвища, скорочення чисельності народних депутатів України до 250 чоловік, скасування недоторканності Президента, депутатів і суддів, зміна виборчої системи з продажною корумпованою мажоритарки на пропорційні відкриті партійні списки – це той набір інструментів, який зробить владу – Президента, парламент, суддів підконтрольними і підзвітними українським громадянам.

Голосуємо за відкритість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від «Партії «Відродження» – Писаренко Валерій Володимирович. Будь ласка.

Далі я надам слово від «Батьківщини», потім – «Опозиційний блок», група «Воля народу», і переходимо до голосування. Але час обмежений, колеги. Я надаватиму по 1 хвилині, з вашого дозволу.

Писаренко Валерій.

ПИСАРЕНКО В.В. Дякую. Шановні колеги, кожен парламент намагається прийняти цей закон, на жаль, у кінці своєї каденції. Такий закон потрібен насамперед народним депутатам, парламенту для того, щоб виконувати найважливіше – свою контрольну функцію. Якби цей парламент прийняв такий закон у 2014 році, я переконаний, що не було б більшості тих проблем і злочинів, які ми бачили і за якими, на жаль, спостерігали без шансу на те, щоб хтось відповів за заподіяне.

Якщо сьогодні парламент дасть такий шанс, щоб наступний парламент, а можливо, ще й цей, попрацював над злочинами і над тими ситуаціями, які були в «Укроборонпромі», на митниці, у податковій – там, де все спустили на гальма, якщо парламент контролюватиме, то це один з найважливіших законопроектів, який нам потрібно прийняти.

Тож я дуже прошу, не ухиляйтеся від голосування, дайте змогу встановити парламентський контроль за всім тим, що, сподіваюся, буде розглядатися найближчим часом, і епоха безкарності, несправедливості та беззаконня, про яку говорили мої колеги, піде в історію. Думаю, що всі громадяни скажуть вам велике спасибі, якщо парламент буде забезпечувати, справді, справедливий розгляд тих резонансних справ, які, на жаль, ховали всі останні роки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від «Батьківщини» до слова запрошується Іван Крулько. Потім – Долженков і Шахов, по 1 хвилині. Добре?

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, на розгляді у Верховній Раді, дійсно, є законопроекти, які мають стратегічне значення для розвитку України. Велика вдячність усім тим депутатам, які сьогодні проголосували за надзвичайно важливий закон про мову. Проект Закону «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» також один із надзвичайно важливих, оскільки його прийняття дасть змогу встановити інституційну спроможність Верховної Ради посилити парламентаризм, парламентсько-президентську республіку.

Хочу нагадати, що у 2014 році, одразу після обрання Верховної Ради поточного скликання, саме з ініціативи фракції «Батьківщина» був зареєстрований законопроект про тимчасові слідчі комісії. Його підписали і підтримали майже всі голови фракцій, які є в цьому парламенті. Тому прийняття цього законопроекту сьогодні – це об'єднання залу, посилення можливостей Верховної Ради, реальні тимчасові слідчі комісії, які будуть здатні розслідувати найбільш резонансні справи, можливості для Верховної Ради щодо створення спеціальної комісії, яка зможе розслідувати злочини, які вчиняє в тому числі й Президент України.

Саме тому фракція «Батьківщина» наполягає на тому, що цей законопроект треба прийняти сьогодні за основу, якнайшвидше доопрацювати у головному комітеті, включити до нього необхідні розділи і на найближчому засіданні Верховної Ради, яке відбудеться наступного пленарного тижня, прийняти в цілому.

Ми маємо посилити парламент, забезпечити ті баланси, які зроблять українську демократію сильнішою. Ми повинні захистити в Україні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від «Опозиційного блоку» – Долженков, 1 хвилина. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. «Опозиційний блок». Шановні громадяни України, шановні колеги! Зараз, дійсно, розглядається один з важливих законопроектів, спрямований на підвищення так званої інституційної спроможності Верховної Ради України.

Верховна Рада України, окрім законодавчої, наглядової функції, здійснює контрольну функцію. Чи є прийняття цього законопроекту комплексним рішенням для завершення такого функціоналу, як здійснення контрольних функцій? Безперечно, ні. Так, Верховна Рада отримає певні механізми і засоби для розслідування найбільш суспільно резонансних справ, але одним з необхідних законопроектів, прийняття якого, справді, посилює інституційну спроможність і контрольні функції Верховної Ради України, безперечно, є законопроект про опозицію. Опозиційні фракції, які мали б можливість займати ключові позиції в наглядових комітетах...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. ...в державних інституціях, зокрема Рахунковій палаті, які, дійсно, наділили б їх реальними важелями контролю за діяльністю коаліції. Адже питання контролю – це не тільки питання контролю в рамках цієї інституції. Питання контролю дуже актуальне і всередині Верховної Ради України задля уникнення зловживань.

А цей законопроект ми будемо підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, заключний виступ – Шахов. Через хвилину переходимо до прийняття рішення (*Шум у залі*).

Добре, ще буде виступ від «Народного фронту», 1 хвилинка.

ШАХОВ С.В. Група «Воля народу», політична сила «Наш край». Шановні колеги, це дуже важливий законопроект. Коли я ввійшов до складу тимчасової слідчої комісії щодо розслідування вбивств Катерини Гандзюк, Сергія Самарського, інших активістів, я побачив, що тимчасова слідча комісія на сьогодні практично ніщо. Такий закон потрібен для того, щоб відслідкувати за 27 років, як відбувалася приватизація, чи були модернізовані водоканали, кому сьогодні належить газ, чому зараз олігархи тиснуть на населення і грабують його кожен день, щоб ми могли впливати як народні депутати, яких обрав народ. Тому цей законопроект важливий, ми будемо його підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз від «Народного фронту» – Ємець, 1 хвилинка.

За хвилину переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх зайти до залу, підготуватися до голосування.

ЄМЕЦЬ Л.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 221, м. Київ, політична партія «Народний фронт»). Фракція «Народний фронт», місто Київ. Шановні колеги, ми живемо в парламентсько-президентській республіці, де парламент як єдиний законодавчий орган мав би принаймні бути наділений повноцінною контрольною функцією. Ця норма щодо функції законодавчої влади контролювати виконавчу владу і процеси життєдіяльності держави притаманна нормальній парламентсько-президентській республіці. Саме тому свого часу режим Януковича скасував цю норму для того, щоб позбавити парламент повноважень.

Закон про тимчасові спеціальні і слідчі комісії обіцяли прийняти депутати цього парламенту. Це виписано в Коаліційній угоді. Обіцянки потрібно виконувати, краще пізно, аніж ніколи.

Тому сьогодні настав час прийняти закон про тимчасові спеціальні і слідчі комісії. Фракція «Народний фронт» підтримує відповідний законопроект і голосуватиме «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх зайняти робочі місця.

Хочу наголосити, що після прийняття законопроекту за основу я поставлю на голосування пропозицію підготувати його у скорочений строк до другого читання. Домовилися, так? Тому відразу не розходьтесь.

Ставлю на голосування проект Закону «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (№ 1098) для прийняття за основу з дорученням комітету включити додаткові розділи під час доопрацювання до другого читання.

Прошу голосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Тепер прошу підтримати пропозицію підготувати у скорочений строк до другого читання. Прошу проголосувати (*Шум у залі*).

«За» – 209.

Я ще раз поставлю на голосування пропозицію про скорочений строк підготовки до другого читання.

Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо. Хоча в нас є два тижні, ми й так встигаємо. Прошу проголосувати (*Шум у залі*).

Так, звичайно. Люди наполягають – я ставлю.

«За» – 201.

Рішення не прийнято.

Колеги, тепер у мене до вас є велике прохання. Зараз я поставлю на сигнальне голосування два законопроекти щодо реформи парламенту, у яких ідеться про 20 комітетів і метод д'Онדה.

У залі Верховної Ради України присутній колишній голова Європарламенту Пет Кокс. Ми провели величезну роботу. Я прошу всіх

підтримати, бути мудрими. Це важливі законопроекти. Ми просто поставимо 20 комітетів без їх перерахування, без співвідношення з урядом.

Отже, першим ставлю на рейтингове голосування проект Закону «Про внесення змін до законів України «Про комітети Верховної Ради України» та «Про центральні органи виконавчої влади» щодо оптимізації роботи комітетів Верховної Ради України та співвідношення предметів їх відання із сферами діяльності міністерств» ([№ 6256](#)).
Рейтингове голосування. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо. Це лише перелік, без назв. Ми так домовилися.

«За» – 147.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 49 (я мав усі підстави розраховувати, що буде 100!), «Народний фронт» – 47 (має бути більше), «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 14, Радикальної партії – 16, «Батьківщина» – 3, «Воля народу» – 3, «Партія «Відродження» – 2.

Ми разом були на «Діалогах Жана Моне» і домовлялися.

Я ще раз ставлю на рейтингове голосування проект закону № 6256. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 167.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 63, «Народний фронт» – 50, «Самопоміч» – 12, Радикальної партії – 14, «Батьківщина» – 5, «Воля народу» – 7, «Партія «Відродження» – 2.

Отак ми в ефірах говоримо про реформу парламенту!

Дякую за співпрацю, колеги, і за партнерство. Я не ставитиму на голосування, оскільки є ризик його провалити.

Наступним ставлю на рейтингове голосування проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розподілу посад у комітетах Верховної Ради України за принципом д'Ондта» ([№ 7550](#)). Це принцип, за яким розподіляють комітети у Європарламенті і багатьох європейських країнах, щоб ми більше ніколи не могли робити з комітетів предмета торгу, щоб вони за прозорою європейською процедурою могли розподілятися, щоб більше ніколи не залишалися фракції і групи без комітетів, щоб усі були розподілені. За справедливість, за опозицію!

Ставлю на рейтингове голосування проект закону № 7550. Прошу голосувати і підтримати.

«За» – 163.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 57 (дякую), «Народний фронт» – 53, «Самопоміч» – 13, Радикальної партії – 14, «Батьківщина» – 5, «Воля народу» – 6, «Партія «Відродження» – 1.

Усім дякую за підтримку. Сьогодні всі будуть зустрічатися з Петом Коксом, і нехай голови фракцій відповідають за кожен свою позицію.

Дякую всім, які підтримали. Ми будемо далі боротися за реформу парламенту. На жаль, оскільки недостатньо голосів, я не ризикуватиму цими важливими законопроектами, бо це міжнародні зобов'язання.

Можемо перейти до наступного блоку питань – щодо паливно-енергетичного комплексу. Перше питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» ([№ 8449-д](#)). Це друге читання. Сподіваюся, що автори поправок не наполягатимуть на розгляді всіх поправок, і ми зможемо швидко його розглянути.

Запрошую до доповіді щодо законопроекту № 8449-д першого заступника голови комітету Домбровського Олександра Георгійовича.

Прошу всіх залишатися в залі, щоб ми до обіду встигли його розглянути.

Будь ласка, пане Олександрі.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ № 11, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, шановні народні депутати! Найперше я хотів би щиро привітати всіх з прийняттям закону про українську мову, тому що це дасть нам можливість мати сильну духовну енергію в нашій країні – енергію

чистого розвитку. Але разом з тим сподіваюся, що сьогодні, у Чистий четвер, ми будемо мати можливість підтримати розвиток чистої енергії, яка потрібна українському суспільству.

Думаю, що ви бачите, яка боротьба у світі відбувається за чисте довкілля, за чисте майбутнє наших дітей. Мушу сказати, що українська енергетика в частині розвитку відновлюваної енергетики розвивається дуже швидкими темпами. Але разом з тим вона потребує дуже серйозної корекції, і законопроект, який ми зараз обговорюємо в другому читанні, направлений насамперед на те, щоб від моделі «зеленого» тарифу, який ми зменшуємо, перейти до моделі проведення аукціонів і в такий спосіб скоротити витрати на сонячну енергію, які лежать на наших споживачах.

Комітет детально опрацював усі поправки, які були подані суб'єктами права законодавчої ініціативи. Всього внесено 257 поправок, з них враховано 118, а відхилено 139. Хочу щиро подякувати 22 народним депутатам, які внесли свої поправки.

Крім того, хочу поінформувати, що комітет на своєму засіданні детально розглянув усі поправки, частину – врахував, частину – відхилив і рекомендував Верховній Раді підтримати запропонований законопроект у другому читанні та в цілому.

Тому, пане Голово, прошу доручити Головному юридичному управлінню Апарату Верховної Ради України спільно з секретаріатом комітету перед подачею на підпис Голові Верховної Ради провести техніко-юридичне опрацювання.

Дуже дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, переходимо до поправок.

Поправка 1. Пані Бабак вимагає поставити її для підтвердження. Увімкніть мікрофон пані Бабак.

БАБАК А.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (загальнодержавний багатомандатний виборчий

округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні друзі, у поправці 1 пропонується визначення «альтернативні джерела енергії» доповнити відновленим паливом з побутових відходів.

Шановні друзі, Україна буде першою у світі країною, яка назве відновлюваною енергією енергію сміття. Відновлюваною є енергія природних джерел енергії, а не сміття. Треба попереджувати його утворення, а не стимулювати того, хто хоче, щоб його було більше, щоб отримати «зелений» тариф. Друзі, такого немає ніде у світі, щоб використовувати тверде паливо з побутових відходів у якості альтернативного і вимагати, щоб споживач платив за нього за найвищим «зеленим» тарифом. У світі стимулюють споживача, щоб він попереджував утворення відходів, визначають вимоги до виробників товарної продукції щодо утилізації відходів, а не стимулюють кінцеве споживання...

ГОЛОВУЮЧА. Додайте 15 секунд, щоб завершити.

БАБАК А.В. Прошу не підтримувати цієї поправки, щоб не виглядати абсурдно в очах усього світу і не платити за сміття як за відновлювану енергетику.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, коментар першого заступника голови комітету.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Я дозволю собі зробити короткий коментар. Мова не йде про «зелений» тариф на використання побутових відходів. Я можу погодитися лише з тим, що формула відновленого палива не зовсім коректна, але це як вирішить сьогодні зал Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я прошу поставити для підтвердження поправку 1. Прошу визначитися.

«За» – 59.

Рухаємося далі.

Колеги, якщо я когось не назву, то піднімайте руку, будь ласка.

Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Бабак.

БАБАК А.В. Пані головуюча, я прошу потім поставити для підтвердження поправки 2, 3, 4 і 5 і прошу весь зал за них не голосувати, тому що вони логічно виходять з поправки 1, якою визнається як альтернативна відновлювана енергетика – енергія зі сміття.

Шановні колеги, давайте стимулювати споживача попереджати вироблення відходів, застосовувати роздільний збір, створювати вимоги до виробників товарної продукції – упаковки, виробництво шин, олив тощо, а не стимулювати спалювання за найвищим тарифом, за яким заплатить споживач. Цього категорично не можна допустити.

Тому прошу жодним чином поправки 2, 3, 4 і 5 не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Домбровський, прошу.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Якщо можна, короткий коментар. Перша позиція. Я хотів би сказати, що чим більше ми говоримо про сміття протягом майже п'яти років у цьому скликанні Верховної Ради, тим більше сміття залишається в Україні, яке ніхто не утилізує і ніхто не знає, що з ним робити.

Друга позиція, чесна й об'єктивна. Напрямо *Waste to energy*, тобто використання сміття в генерації електричної і теплової енергії, це один із ключових трендів на сьогодні у світі.

Третя позиція. Для того щоб було справедливо, нехай вирішує зал, але я зачитаю поправку 5: «Доповнити статтю 1 визначенням відновленого палива з побутових відходів у такій редакції: «відновлене паливо з побутових відходів – альтернативне джерело енергії, тверде паливо, виготовлене з побутових відходів, з яких вилучено ресурсоцінні компоненти (папір, метал, скло, пластик) та небезпечні відходи, що призначене для виробництва теплової та електричної енергії та відповідає вимогам національних стандартів для відновленого палива».

ГОЛОВУЮЧА. Автори поправок, які вимагає поставити для підтвердження пані Бабак, народні депутати Білоцерковець, Кіраль і Чижмарь.

Чижмарь вимагає слова як автор поправок. Будь ласка.

ЧИЖМАРЬ Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановні колеги, взагалі треба внести ясність у те, що говорить Альона Бабак. Тут іде мова не про «зелений» тариф. Ми не говоримо про те, що ці підприємства мали б отримувати «зелений» тариф. Вони беруть участь в аукціонах, які ми запроваджуємо, і отримують квоту на розподіл електропотужностей.

Крім того, треба відзначити, що в даному законопроекті передбачено відповідність цих відходів, так званих *SRF*, стандартам Європейського Союзу, визначених Директивою 2010/75/ЄС «Про промислові викиди».

Якщо ми не приймемо цієї поправки, то не зможемо ініціювати будівництва сміттєпереробних заводів, а це дає нам шанс очистити екологію. Те, про що говорить Бабак, ніяк не ув'язується з тим, що на вулицях накопичується сміття і це питання ніяким чином не вирішується. Це буде наш перший крок щодо стимулювання будівництва сміттєпереробних заводів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

На вимогу пані Бабак я ставлю поправки на голосування для підтвердження. Нагадаю: комітет просить їх підтримати. Прошу визначатися.

Поправка 2.

«За» – 67.

Поправка 3. Комітет просить підтримати. Прошу визначатися.

«За» – 61.

Поправка 4. Прошу визначатися. Комітет просить підтримати.

«За» – 71.

Поправка 5. Комітет просить підтримати. Прошу визначатися.

«За» – 62.

Рухаємося далі.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, увага! У нас ситуація дуже проста: або ми встигаємо розглянути законопроект до обіду, або перенесемо розгляд на вечірнє засідання. Тому я звертаюся до авторів поправок. Якщо ви підтримуєте їх, тоді не наполягайте ставити для підтвердження. Якщо вам хочеться виступити, то проведіть свій брифінг.

Ми зараз швидко розглянемо поправки. Я буду запитувати лише тих, які наполягають, продовжу засідання до 14 години 15 хвилин, і ми зможемо перейти після обіду до інших законопроектів. Тому якщо хтось підтримує, не наполягайте. Давайте підемо за такою системою.

Хто наполягає на поправках, щоб ми зорієнтувалися? Пані Войцеховська, скажіть, скільки орієнтовно поправок?

ВОЙЦІЦЬКА В.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). По-перше, Войціцька. А по-друге, мінімум десять поправок, які я наполягаю розглянути окремо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягатимете на виступі щодо кожної поправки?

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже перепрошую, що переплутав ваше прізвище. Прийміть мої вибачення. Це просто від емоцій.

Левченко, буде шість поправок, так? (*Шум у залі*). Скільки? Дві.

Отже, колеги, давайте реально дивитися і говорити чесно, що 17 поправок у такому темпі ми не зможемо до обіду розглянути (*Шум у залі*). Я бачу, що дві поправки Кацер-Бучковської. Скільки? Покажіть на пальцях. Три поправки. Тобто, колеги, якщо є більше двадцяти поправок, ми просто фізично не зможемо розглянути.

Колеги, я не можу позбавити будь-якого народного депутата права виступу щодо поправки, на жаль, хоча знаю, скільки до мене підходило голів фракцій. Тоді йдемо далі за поправками, після обіду продовжуємо розглядати поправки і приблизно о 16 годині 30 хвилин будемо виходити на голосування. Я правильно розумію?

Зараз я продовжу називати відхилені поправки. На якій ми завершили?

А чи ви погодитеся, якщо я надам слово автору, і вона назве всі свої поправки? (*Шум у залі*). За порядком? Добре.

Поправка 11. Кацер-Бучковська не наполягає.

Поправка 13 Левченка. Увімкніть мікрофон.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. У цьому законопроекті є абсолютно абсурдна пропозиція щодо набрання чинності запропонованими змінами лише з 2020 року.

Зміни, які пропонуються, дуже правильні. Але в законопроекті передбачається продовжити дію нинішніх «зелених» тарифів аж до 2020 року, а «зелені» тарифи на енергію сонця в Україні сьогодні становлять 0,15 євро за кіловат і є найвищими у світі. Так, порівняно з Німеччиною «сонячний» тариф в Україні дорожчий втричі, а тарифи на енергію вітру удвоє – 0,10 євро за кіловат. При цьому всі «зелені» тарифи в нас зафіксовані в євро валюті. У цілому «зелені» електростанції – вітрові, сонячні тощо – виробляють до 2 відсотків електроенергії, споживаної в Україні. Однак вона коштує на ринку 8 відсотків усіх коштів, або близько 10 мільярдів гривень на рік.

Крім того, необхідно зауважити, що раніше ЄБРР прогнозував, що швидкий запуск механізму аукціонів може дозволити знизити ці тарифи. Варто зазначити, чому це відбувається в цьому законопроекті.

Я прошу додати 30 секунд, щоб завершити. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Хотів би зазначити, чому в законопроекті пропонується відтягти до 2020 року запровадження аукціонів. А тому, що найбільші потужності з виробництва «зеленої» енергії анонсувала ввести наступного року компанія Ріната Леонідовича Ахметова ДТЕК. Вона планує збільшити виробництво «зеленої» енергії на 740 мегават

у 2019 році. Це вдвоє більше, ніж необхідні потужності споживання всієї Херсонської області. Тобто ці потужності Ахметова отримують нинішні високі тарифи. Тож тут, по суті, є корупційна складова, просто щоб Рінату Леонідовичу Ахметову подарувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Олександрє.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Шановні друзі, вкотре акцентую увагу, що ключовою ідеєю і філософією цього законопроекту є перехід від моделі «зеленого» тарифу, який щойно критикувався, до моделі проведення аукціонів. Я ще раз хочу сказати, що з 1 січня 2020 року всі йдуть на аукціон. Сонячні електростанції, які виробляють більше 1 мегавата енергії, і вітрові – більше 3 мегават, ідуть на аукціон. «Зелений» тариф ми зменшуємо на 25 відсотків, плюс 2,5 відсотка кожного року протягом наступних років. Тому такий закон розв'яже саме ту проблему, про яку ви говорите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 13. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 60.

Дякую.

Рішення не прийнято.

Поправка 14. Не наполягає.

Поправка 15 Войціцької. Не наполягає.

Поправка 16. Не наполягає.

Поправка 17. Не наполягає.

Поправка 18.

Поправка 19.

Поправка 21.

Поправка 23.

Поправка 25.

Поправка 24. Чижмарь. Будь ласка.

ЧИЖМАРЬ Ю.В. Шановні колеги, я зараз веду мову про поправку 23, у якій ідеться про споживачів електричної енергії, виробленої установками малої потужності – від 50 мегават до 150 мегават.

У чому справа? У першому читанні ми прийняли норму – від 50 до 500 кіловат. З подачі комітету чомусь було запропоновано голосувати за редакцію першого читання, але потім додали обмеження не до 500 кіловат, а до 150 кіловат, і депутати проголосували з цією помилкою.

Я вважаю, що цю поправку необхідно поставити на голосування і залишити для малих споживачів можливість будувати станції до 500 кіловат. Бо таким чином ми дозволяємо Ахметову будувати станції потужністю 200-700 мегават, а простим споживачам дозволяємо то будувати лише на дахах, то обмежуємо кількість кіловат. Тому я пропоную залишити для малих споживачів можливість виробляти електроенергію на рівні з великими виробниками.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 23. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка 25. Не наполягає (*Шум у залі*).

Поправка 24. Федорук. Будь ласка.

ФЕДУРУК М.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (одномандатний виборчий округ № 201, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги, я прошу поставити для підтвердження поправку 24, адже в ній пропонується створити нерівні умови для малих споживачів електроенергії і заборонити ставити невеликі сонячні панелі на власних присадибних ділянках.

Тож прошу поставити для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олександр, будь ласка.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Я хочу сказати, що до присадибних ділянок ця поправка не має стосунку, тому що від 50 до 150 кіловат – це так звана мала генерація – ферми, малі споживачі, малі підприємства, які можуть використовувати «зелену» енергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте, пане Миколо?

Ставлю для підтвердження поправку 24. Комітет її підтримав і просить усіх голосувати.

«За» – 85.

Рішення не прийнято.

Колеги, я продовжую роботу на 15 хвилин. Нагадую, ми до обіду вже не будемо голосувати, але щоб не втратити багато часу після обіду, за цих 15 хвилин ми пройдемо ще хоча б кілька поправок.

Поправка 25. Не наполягає.

Поправка 30. Не наполягає.

Поправка 33. Не наполягає.

Поправка 37.

Поправка 28. Федорук.

ФЕДУРУК М.Т. Поправка 28. Аналогічна аргументація – дозволити встановлювати станції малої потужності не тільки на дахах, а й на фасадах і присадибних ділянках.

Прошу поставити для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будете коментувати, пане Олександр, чи ставити відразу?

Ставлю на голосування для підтвердження поправку 28. Комітет її врахував і просить всіх підтримати.

Прошу голосувати. Увімкніть систему голосування.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Поправка 37. Не наполягає.

Поправка 38. Не наполягає.

Я зачитую лише відхилені поправки.

Поправка 44. Не наполягає.

Поправка 45 (*Шум у залі*). Піднімайте руку – і все! Не нервуйте так!

Поправка 43. Войціцька. Будь ласка.

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Будемо зберігати час, пане Голово. Я прошу поставити і поправку 36, і поправку 43 для підтвердження.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коментувати будете, пане Олександрє?

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Ні. Ставте на голосування, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 36.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Поправку 36 враховано частково.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 36 враховано частково. Ставлю її на голосування для підтвердження. Хто за те, щоб врахувати повністю, прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Поправка 43, так? Ставлю на голосування для підтвердження поправку 43 (*Шум у залі*).

Слово надається Мартовицькому, 1 хвилина. Будь ласка.

МАРТОВИЦЬКИЙ А.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ № 36, Дніпропетровська область, самовисуванець).* Дякую. Шановні колеги, законопроектом пропонується встановити різке зменшення – на 10 відсотків коефіцієнта для великих проектів ВЕС, введених в експлуатацію до 2020 року, і подальше щорічне зниження. Повний цикл реалізації проекту великими міжнародними інвесторами, враховуючи проектування, залучення фінансування будівництва, становить від трьох до п'яти років, при цьому економіка проекту та його вартість розраховується на початковому етапі.

Тобто моя поправка спрямована на те, щоб зберегти в чинній редакції закону зменшення на 10 відсотків «зеленого» тарифу на проекти ВЕС, які складаються з вітрових установок потужністю більше 2 мегават, з 2020 по 2024 роки, що дасть змогу зберегти інвестиційну привабливість альтернативної енергетики України.

Я прошу підтримати і проголосувати «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю для підтвердження поправку 43. Комітет її врахував і закликає всіх підтримати. Голосуємо.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 44. Не наполягає.

Поправка 45. Не наполягає.

Поправка 46.

Поправка 47.

Поправка 54 (*Шум у залі*).

Поправка 50. Рибак. Будь ласка.

РИБАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане Голово, я хочу, щоб наші колеги звернули увагу на поправку 50, у якій я пропонував змінити коефіцієнт «зеленого» тарифу з 2020 по 2023 роки щодо використання біомаси як біопалива на коефіцієнт 2,5. Насправді це той коефіцієнт, який буде обґрунтованим для того, аби інвестори заходили, вкладали свої інвестиції в будівництво електростанцій на біопаливі в Україні.

Але водночас я просив би комітет повернутися до розгляду поправок 1, 2, 3, 4 та 5, оскільки це, по суті, екологічна безпека, і саме від будівництва заводів, які спалюватимуть тверді побутові відходи після їх сортування, якраз за рахунок «зеленого» тарифу інвестор зможе повертати собі вкладені інвестиції.

Тому думаю, що парламент проголосує, враховуючи також поправки від поправки 1 до поправки 5.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Домбровський.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Комітет не підтримав цієї поправки. Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не наполягаєте, так? Добре.

Поправка 59. Не наполягає.

Поправка 61.

Поправка 62.

Поправка 63.

Поправка 66. Рябчин. Будь ласка.

РЯБЧИН О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина», Донеччина. Моя поправка стосується підтримки об'єктів малої генерації в тому контексті, що «зелений» тариф для них діятиме лише до 2030 року. Якщо ми приймемо цей законопроект, то за аукціонами «зелений» тариф буде надаватися великим компаніям на 20 років, а «зелений» тариф для малих споживачів – лише до кінця 2030 року.

Мені здається, що тут є певна несправедливість, тому ця поправка спрямована на те, щоб продовжити дію «зеленого» тарифу хоча б до 1 січня 2035 року лише в частині нових проектів. Це не стосується продовження для тих, які побудувалися у 2010 та 2011 роках. Пропонується для нових, які будуватимуться, дати можливість користуватися перевагами «зеленого» тарифу. Ще раз повторюю: «зелений» тариф – виключно для нових об'єктів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пан Домбровський. Будь ласка.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Я хочу поінформувати колег, що філософія формування цього законопроекту полягала в тому, що ми не підвищуємо «зеленого» тарифу для жодного виду генерації, а лише зменшуємо тариф, і дію жодного «зеленого» тарифу не продовжуємо більше ніж до 2030 року. Тому було прийнято таке рішення, і комітет не підтримав цієї поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви наполягаєте?

Ставлю на голосування поправку 66 Рябчина. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Поправка 67. Рябчин. Будь ласка.

РЯБЧИН О.М. Шановний перший заступник голови комітету, є певна несправедливість. Великі проекти йтимуть на аукціони та отримуватимуть компенсацію за свої інвестиції протягом 20 років. За це платитимуть споживачі. Великі проекти – іноземні та вітчизняні компанії – отримуватимуть компенсацію за тими договорами, які зараз укладаються, 20 років. Малі споживачі – підприємці, фермери, пенсіонери, які щось вкладають, отримуватимуть компенсацію лише до 2030 року. Якщо ми з вами або з міністерством, або з іншим парламентом знайдемо шляхи, яким чином будемо підтримувати малу генерацію далі, ніж до 2030 року, я готовий це розглядати. Однак питання полягає не в моделі, а в тому, що малі об'єкти не треба дискримінувати порівняно з великими.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Олександрє.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Можу сказати, що ідеальних законів не буває. З певною логікою пана Рябчина я можу погодитися, але пропоную сьогодні прийняти в другому читанні цей законопроект, на розробку якого ми витратили півтора року, і потім у комітеті повернутися до акцентів і коректування моментів, які ви називаєте несправедливістю стосовно малої генерації. Але це не означає, що ми її можемо продовжити. Думаю, що ми знайдемо ефективніші інструменти, тому давайте далі працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 67. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 68.
Поправка 70.
Поправка 71.
Поправка 73.
Поправка 74. Рябчин. Будь ласка.

РЯБЧИН О.М. Моя поправка стосується підтримки вітчизняних виробників обладнання для «зеленої» генерації. Це і компанії, які виробляють обладнання для вітряків, і компанії, які виробляють сонячні станції, і компанії, які виробляють проміжну продукцію, зокрема кабелі та інше, які в підсумку отримують надбавку стосовно «зеленого» тарифу, стосовно рівня використання обладнання українського виробництва.

Зараз є така градація: якщо в тебе не менше 30 відсотків локалізації, але не більше 50 – люди отримують 5 відсотків надбавки, а якщо більше 50 відсотків – люди отримують 10 відсотків надбавки.

Моя пропозиція полягає в тому, щоб встановити проміжну ставку: якщо в тебе від 40 до 50 відсотків локалізації, то ти отримуєш 7 відсотків. Тобто це не збільшення рівня локалізації, що я не можу підтримати, а уточнення і допомога нашим виробникам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 74. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Поправка 75.

Поправка 77.

Поправка 80. Левченко. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Моя поправка стосується так само питання про те, що в цьому законопроекті автори і та більшість, яка голосувала за нього в першому читанні, пропонують подарувати олігарху Ахметову колосальні кошти з державного бюджету. Я зараз реагую на те, що говорив доповідач стосовно моєї першої поправки і просто звертаю увагу всіх

притомних народних депутатів і наших слухачів, виборців, які слідкують за діяльністю Верховної Ради України. Мова йде про те, що ви пропонуєте запровадити ці норми з 1 січня 2020 року, але якщо станція вже була введена в експлуатацію у 2019 році, то тариф встановлюватиметься за старими правилами, а не через аукціони.

Чому ж ви не говорите про це з трибуни Верховної Ради України? І чому не говорите про те, що Рінат Леонідович Ахметов у 2019 році – ось-ось має ввести купу цих станцій в експлуатацію?

Поясніть, чому ви не хочете вводити відповідні нововведення вже зараз, наприклад з 1 липня? Це було б правильно. А ви чомусь не відповідаєте на ці питання. Тому абсолютно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домбровський. Будь ласка.

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г. Мій коментар дуже простий. Сьогодні в «зелену» енергетику в Україні, яка повинна розвиватися дуже швидкими темпами, інвестує не тільки один пан Ахметов, а й сотні компаній, і зміну правил для внутрішніх і зовнішніх інвесторів на тиждень або на два місяці наперед не можна порівняти з жодною європейською нормою. Тому мусять бути правила гри. Ми повинні створювати правила для інвесторів, а не для конкретних персоналій і не для конкретних гравців на цьому ринку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 80. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

Зараз будемо визначатися, з якої поправки розпочнемо після обіду. Я прошу всіх, колеги, подивитися.

«За» – 20.

Рішення не прийнято.

Отже, визначаємо поправку, з якої будемо продовжувати роботу.

Поправка 81? Поправка 82? Так? З поправки 92? Добре. Тоді розпочнемо роботу після обіду з поправки 92. Я прошу всіх бути на місцях і прошу першого заступника голови комітету о 16 годині бути на місці.

Хочу повідомити, колеги, що до обіду ми прийняли вісім рішень щодо законопроектів, окрім включення до порядку денного сесії: чотири законопроекти прийняли в цілому, один з них – історичний закон про мову, одну постанову, чотири законопроекти – за основу. Верховна Рада працює системно і стабільно. Стабільна Верховна Рада – це стабільна Україна. Колеги, вітаю вас.

Але змушений оголосити, що ранкове засідання Верховної Ради України оголошую закритим. О 16 годині запрошую всіх до залу для продовження нашої роботи. Ми продовжимо розгляд законопроекту з поправки 92.

Дякую.